

På gång inom EU

HÖSTEN 2019

På gång inom EU

HÖSTEN 2019

Upplysningar om innehållet:
Niklas Hellblom, niklas.hellblom@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2019
ISBN: 978-91-7585-790-9
Omslagsfoto: ©European Union/EP, 2019
Foto ledamöter: Magnus Berntsson - Västra Götalandsregionen,
Mohamad Hassan - Uppsala kommun
Produktion: Advant
Tryck: LTAB, 2019

Förord

En händelserik och spännande vår ligger bakom oss. Inledningsvis kom en svensk regering på plats, vars ministrar genast fick hoppa på de olika processer som pågår i det fortlöpande EU-arbetet. Detta gäller inte minst förhandlingarna kring EU:s nästa långtidsbudget, den strategiska agendan 2019–2024 och naturligtvis, följetången kring Brexit. Valet till Europaparlamentet är icke att förglömma, likaledes en av vårens höjdpunkter. Vänner av demokrati kan glädjas åt ett kraftigt ökat valdeltagande i EU28 – 50,9 procent jämfört med 42,6 procent 2014.

Nåväl, nu blickar vi framåt och går med säkerhet en lika rafflande höst tillmötes – med EU:s nästa institutionella cykel i sikte. EU:s topposter har fördelats och i juli sammanträdde det nyvalda Europaparlamentet för första gången och valde ny talman. Detta med 20 svenska ledamöter i församlingen, varav 16 för första gången. Parlamentet har även godkänt den första – sent omsider – kvinnliga kommissionsordförande, som under hösten har till uppgift att samla sitt team i Berlaymontbyggnaden. Mer om detta kan ni läsa i höstens specialdel.

Förhandlingarna kring EU:s långtidsbudget är fortsatt i fokus och vid toppmötet i oktober förväntas budgeten diskuteras, med målet att nå en överenskommelse innan årets slut. Höstens ordförande i ministerrådet, Finland, väntas presentera den första siffersatta så kallade förhandlingsboxen, där själva budgetutfallet konkretiseras.

SKL intensifierar nu arbetet med att färdigställa prioriterade EU-frågor för 2019, parallellt med framtagandet av nästa års inriktning. De prioriterade EU-frågorna är frågor som är av ekonomisk eller politisk betydelse för kommuner och regioner, och som också är i ett särskilt påverkansskede i Bryssel. Du kan läsa mer om dem i den här publikationen.

Arbetet med att öka delaktigheten kring det svenska EU-arbetet fortsätter. Såväl förbundet som medlemmar arbetar fortlöpande med information- och kunskapsspridning om hur Sverige påverkas av EU och hur vi kan påverka EU. SKL och Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) fortsätter också att ge kunskapshöjande seminarier under hösten, för de medlemmar som önskar det. Mer om detta, samt tips och kommunikativa verktyg för EU-orienterat arbete hittar ni på skl.se/eu.

Stockholm i augusti 2019

Jerker Stattin

Chef Internationella sektionen

Sveriges Kommuner och Landsting

Innehåll

- 6 SKL:s prioriterade EU-frågor 2019

- 11 **Kapitel 1. Den nya mandatperioden i EU 2019–2024**
- 11 På väg mot en ny kommission
- 12 Ny ordförande för kommissionen
- 12 Ny ordförande för Europeiska rådet
- 12 Ny högrepresentant för utrikes frågor och säkerhetspolitik
- 13 Ett nytt Europaparlament
- 14 Svenska Europaparlamentariker 2019–2024

- 16 **Kapitel 2. EU:s styrning, framtid och horisontella frågor**
- 16 Prioriterad fråga 2019 – EU:s framtida långtidsbudget efter 2020
- 17 EU:s framtid – Strategisk agenda 2019–2024
- 18 Arbetet med Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen
- 19 Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige och EU hösten 2019
- 20 EU:s medborgarinitiativ
- 20 Fortsatt arbete för att stärka Sveriges röst i EU

- 21 **Kapitel 3. Regional utveckling och samarbete**
- 21 Prioriterad fråga 2019 – En kraftfull och utvecklad sammanhållningspolitik efter 2020
- 22 Förberedelse inför Socialfondens nya programperiod ESF+ 2021–2027
- 23 Prioriterad fråga 2019 – Horisont Europa

- 24 **Kapitel 4. Sysselsättning, arbetsmarknad och socialpolitik**
- 24 Prioriterad fråga 2019 – Den sociala dimensionen av EU
- 25 Effektivare beslutsfattande i EU inom det sociala området
- 25 EU-direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska Unionen
- 27 Inrättande av en europeisk arbetsmyndighet
- 28 Nya EU-regler om utstationering antagna
- 28 Översyn av reglerna för samordning av de sociala trygghetssystemen
- 29 Europeiska arbetsmarknadsparternas arbetsprogram för 2019–2021

- 30 **Kapitel 5. Miljö, energi och transport**
- 30 Prioriterad fråga 2019 – EU:s vattendirektiv – bättre hänsyn till lokala förutsättningar
- 30 Ramdirektivet för vatten
- 31 Dricksvattendirektivet
- 31 Förslag till ny förordning om återanvändning av vatten
- 31 Avloppsdirektivet
- 32 Prioriterad fråga 2019 – Lokalt och regionalt arbete för en cirkulär ekonomi med minskad plastanvändning i Europa
- 32 Förbud mot plaster för engångsbruk
- 32 Mikroplaster
- 32 Energi och minskad klimatpåverkan
- 34 Prioriterad fråga 2019 – Mobilitet och infrastruktur
- 34 Direktivet om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon antaget
- 34 Direktivet om infrastruktur för alternativa bränslen
- 35 Översyn av TEN-T
- 35 Ändringar i tågpassagerarförordningen

36	Kapitel 6. Vård, omsorg och folkhälsa
36	Europeiska referensnätverk
37	Förslag till förordning om utökat samarbete kring utvärdering av läkemedel och medicinteknik
38	Förbättrad sanitet kan begränsa Antimikrobiell resistens
39	Kapitel 7. Inre marknaden och konkurrensfrågor
39	Arbetet med EU:s regelverk för statsstöd
41	Tjänstedirektivet och notifieringsdirektivet
42	Kapitel 8. Migration, integration och mänskliga rättigheter
43	Prioriterad fråga 2019 - Ett hållbart asyl- och flyktingmottagande i hela EU
43	Aktuellt på migrationsområdet i EU
44	Asyl- och migrationsfonden (AMF)
45	Kapitel 9. Jämställdhet och likabehandlingsfrågor
45	Två rapporter från Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE)
46	Ministerrådets slutsatser om jämställdhet
46	EU-direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare
47	EU-samråd om jämställdhet
47	EU-samråd om lika lön för lika och likvärdigt arbete
47	#Power2Her - Kampanj för fler kvinnor i politiken
49	Kapitel 10. Digitalisering, utbildning och kultur
49	Digitala Europa
49	En ansluten digital inre marknad inom EU
50	Aktiviteter inom e-upphandling och e-handel fortsätter
50	PSI-direktivet
51	Artificiell intelligens (AI)
51	WiFi4EU
51	Index för den digitala ekonomin och samhället
52	Erasmusprogrammet 2021-2027
52	Agenda för kultur
53	Kreativa Europa
54	Svenska delegationen i Regionkommittén
56	SKL:s ledamöter i CEMR
57	Svenska delegationen i CLRAE
58	Ordlista
64	Praktiska länkar
65	Kontakt

SKL:s prioriterade EU-frågor 2019

A. EU:s framtida långtidsbudget 2021-2027

Viljeinriktning:

- › SKL vill att den framtida långtidsbudgeten utformas så att den främjar tillväxt och sysselsättning inom unionen och att den utjämnar skillnader mellan EU:s regioner.
- › SKL vill att EU:s framtida social-, tillväxt-, forsknings- och regionalpolitik beaktar lokala och regionala förutsättningar samt att programutformningen och genomförandet underlättar ett högt deltagande för kommuner och regioner.
- › SKL vill att Agenda 2030 synliggörs och tydliggörs i EU:s långtidsbudget och sektorsprogram.

Aktiviteter:

- › SKL kommer under året att bevaka budgeten genom Regionkommittén, CEMR och CEEP, och föra kontinuerliga samtal med Regeringskansliet, kommissionen och Europaparlamentet om vikten av en modern, jämställdhetsintegrerad långtidsbudget som aktivt bidrar till att kommuner och regioner i hela Europa kan utvecklas.
- › SKL planerar informationsinsatser under 2019 som rör långtidsbudgeten och sektorsprogrammets betydelse för lokal och regional nivå i Sverige.
- › SKL planerar ett toppmöte om långtidsbudgeten i Bryssel för svenska Europaparlamentariker, ansvarig minister och SKL:s förtroendevalda.

B. En kraftfull och utvecklad sammanhållningspolitik efter 2020

Viljeinriktning:

- › SKL vill att sammanhållningspolitiken är stark, utvecklad och omfattar alla regioner inom EU.
- › SKL vill att sammanhållningspolitiken i största möjliga mån tar sin utgångspunkt i regionala förutsättningar och behov.
- › SKL vill att regional nivå har ett utökat inflytande över utformning och genomförande av sammanhållningspolitikens program i Sverige.
- › SKL vill att de olika fonderna integreras för att gynna samhällsutvecklingen lokalt och regionalt.
- › SKL vill att gränsöverskridande samarbete/interreg utformas på ett sätt som gynnar regionala samarbetsstrukturer och behov.
- › SKL vill att förenklingsåtgärder vidtas i det nationella genomförandet för att minska den administrativa bördan kopplad till projektarbete.

Aktiviteter:

- › SKL ska påverka den svenska förhandlingspositionen avseende olika delar i de föreslagna förordningarna.
- › SKL ska sprida förbundets position om sammanhållningspolitikens utformning och genomförande till kommissionen, Europaparlamentet och Regionkommittén.
- › SKL ska fortsatt delta i referensgrupper gällande EU:s framtida sammanhållningspolitik.

C. Den sociala dimensionen av EU

Viljeinriktningar:

- › SKL stödjer europeiska gemensamma målsättningar, riktlinjer och erfarenhetsutbyten inom det social- och sysselsättningspolitiska området.
- › SKL vill att jämställdhetsperspektivet får ett tydligt genomslag för att uppnå välfungerande och rättvisa arbetsmarknader, hållbara sociala trygghetssystem och inkluderande tillväxt.
- › SKL vill att sociala indikatorer lyfts in tydligare i arbetet inom den europeiska planeringsterminen. Förbundet ser därför positivt på att en så kallad social resultattavla inkluderas i arbetet med den europeiska planeringsterminen. SKL anser att den europeiska planeringsterminen är ett användbart verktyg, på europeisk och nationell nivå, för strategisk uppföljning av medlemsländernas arbete mot gemensamma målsättningar.
- › SKL vill att svenska kommuner och regioners förutsättningar som arbetsgivare samt beställare och utförare av välfärdstjänster tas i beaktande i alla steg av den europeiska planeringsterminen, för att de ska kunna bemöta det ökande behovet av välfärdstjänster.
- › SKL vill att den svenska arbetsmarknadsmodellen, där autonoma och ansvarstagande arbetsmarknadsparter ansvarar för lönebildningen, garanteras i allt fortsatt arbete på det social- och arbetsrättsliga området.

Aktiviteter:

- › SKL ska, enskilt och genom sina europeiska arbetsgivar- och paraplyorganisationer, påverka och bevaka EU:s lagstiftningsarbete och andra initiativ kopplade till implementeringen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter samt det fortsatta arbetet med att utveckla den sociala dimensionen. Särskild utgångspunkt i arbetet ska vara implementeringen utav den sociala resultattavlan.
- › SKL ska stärka dialogen med Statsrådsberedningen och kommissionens representation i Sverige i alla delar av den europeiska planeringsterminen. Förbundet ska stärka den lokala och regionala nivåns roll och förutsättningar för att bidra till smart, hållbar, jämställd och inkluderande tillväxt i alla steg av den europeiska planeringsterminen.
- › SKL ska hålla löpande kontakter med EU:s institutioner och Regeringskansliet för att bevaka pelarens och den sociala dimensionens eventuella påverkan på utformningen av den kommande långtidsbudgeten och programperioden.
- › SKL ska särskilt påverka och bevaka EU:s lagstiftningsarbete och kommande implementering i svensk lagstiftning utifrån initiativ till de tre aktuella förslagen om EU-direktiv: förbättrad balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare (WLB), tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i EU (WCD), samt förslaget om inrättande av en europeisk arbetsmyndighet (ELA).

D. Ett hållbart asyl- och flyktingmottagande i hela EU

Viljeinriktning:

- › SKL förordar en jämnare fördelning av asylsökande mellan medlemsländerna.
- › SKL anser att det lokala och regionala perspektivet ska ha ett inflytande när beslut fattas i frågor som rör asyl- och flyktingmottagandet.

Aktiviteter:

- › SKL ska agera för att det lokala och regionala perspektivet i mottagandet av asylsökande och nyanlända tas i beaktning i beslut som fattas på EU-nivå.
- › SKL ska delta i de sammanhang där kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medlemsländerna sker på området, bland annat inom ramen för det nätverk som CEMR har startat.
- › SKL ska bevaka utvecklingen av de nya förslagen och vad de får för konsekvenser för lokal och regional nivå.

E. EU:s vattendirektiv - bättre hänsyn till lokala förutsättningar

Viljeinriktning:

- SKL vill att samtliga direktiv lägger större fokus på uppströmsarbetet, det vill säga att större krav bör ställas på tillverkare av kemikalier, läkemedelsproducenter med mera. Det är inte kostnadseffektivt att kontinuerligt ställa allt högre krav på dricksvatten- och avloppsrening.
- SKL vill att EU underlättar arbetet med skyddet av dricksvatten, och i slutförhandlingen av dricksvattendirektivet är det viktigt att säkerställa att detaljstyrning undviks och överlåts till vattenproducenterna och de lokala tillsynsmyndigheterna genom krav på riskbaserat arbete och möjlighet till särskilt fokus på nationella förutsättningar.
- SKL vill att ramdirektivet för vatten tar större hänsyn till mänsklig påverkan. Undantagsmöjligheterna måste utvecklas och ta bättre hänsyn till verksamheter som fyller viktiga samhällsfunktioner, exempelvis avloppsreningsverk, bostadsbyggande och annan nödvändig infrastruktur. Det måste också ta ökad hänsyn till att vattenmiljöerna förändrats naturligt, bland annat på grund av att ett varmare klimat leder till förändrade ekologiska tillstånd som det i stort saknas möjlighet att reglera, särskilt på lokal nivå
- SKL vill att avloppsdirektivet blir mer flexibelt, framför allt när det gäller utsläppskrav, med tanke på att förhållandena varierar stort mellan och inom medlemsländerna. Ett tydligt och flexibelt direktiv kan ge prövnings- och tillsynsmyndigheter möjlighet att sätta relevanta krav för just den valda lokaliseringen av reningsverket.
- SKL vill att det på nationell nivå blir en mer sammanhållen syn på vattenfrågorna. Det är viktigt att nationella myndigheter med ansvar för olika delar av frågorna samordnar sig med varandra och med kommunerna.

Aktiviteter:

- SKL ska på ett tidigt stadium samordna dricksvattenarbetet med ansvariga departement, centrala myndigheter och Svenskt Vatten.
- SKL ska delta i de sammanhang och i de konsultationer som kommissionen väntas arrangera.
- SKL ska även fortsättningsvis delta i arbetet med revideringen av dricksvattendirektivet genom berörda paraplyorganisationer, till exempel CEEP och EurEau.
- SKL driva på arbetet att få till stånd en expertgrupp om vatten inom CEMR.
- SKL ska föra en kontinuerlig diskussion med Europaparlamentet och Sveriges ständiga representation för att säkerställa att de känner till förbundets position och arbetar för att lyfta fram förbundets frågor i förhandlingarna.

F. Lokalt och regionalt arbete för en cirkulär ekonomi med minskad plastanvändning i Europa

Viljeinriktning:

- › SKL vill att samtlig EU-lagstiftning lägger större fokus på uppströmsarbete och insatser vid källan, det vill säga att högre krav ställs på tillverkare av plaster, kemikalier, läkemedelsproducenter med flera. Det är inte kostnadseffektivt att bara ställa allt högre krav på dricksvatten- och avloppsrening.
- › SKL vill att plastfrågan diskuteras utifrån både tillverknings- och saneringsperspektivet. Lösningen bör vara att helt och hållet fasa ut tillverkningen av skadliga plaster, till förmån för andra material. Utfasningen bör ske i enlighet med substitutionsprincipen och inledas med plaster med lång livslängd och med en miljöstörande nedbrytningsprocess. Det bör ske enligt en fastställd tidplan för att möjliggöra för branscher att utveckla likvärdiga ersättningsmaterial. Dispens ska ges för plaster som behövs för särskilda ändamål, till exempel medicinsk utrustning och laboratoriematerial. Vad gäller saneringen av de skador som uppstår till följd av plastanvändningen, inte minst de stora mängderna skräp i haven, bör EU agera gemensamt för att säkerställa att inte enbart lokala och regionala myndigheter med kust bär kostnaderna för upprensning.
- › SKL anser att producentansvaret bör ge full kostnadstäckning för de skador på miljön, hälsan och ekonomin som okontrollerad spridning av plast kan medföra.

Aktiviteter:

- › SKL påverkar aktivt EU-nivån för att ge svenska kommuner och regioner bättre förutsättningar att minska användningen av plast och för att de ska få full kostnadstäckning när de måste hantera plastavfall i renings- eller avloppsverk eller rensa upp marint skräp vid kusten.
- › SKL deltar aktivt i CEEP:s och CEMR:s påverkansarbete inom ramen för handlingsplanen för den cirkulära ekonomin, plaststrategin samt övriga initiativ med bäring på plastfrågan.
- › SKL sprider goda erfarenheter från svenska kommuners omställning till en cirkulär ekonomi med minskad plastanvändning i europeiska och internationella sammanhang, bland annat i arbetet med att förhindra spridningen av mikroplaster från konstgräsplaner, effektiv energiåtervinning från avfallsförbränning samt upphandlingar som verktyg för att fasa ut oönskade plaster.

G. Mobilitet och infrastruktur

Viljeinriktning:

- › SKL är positiv till en översyn av TEN-T, vilket innebär goda möjligheter att stärka regionala och kommunala intressen.
- › SKL förordar ett snabbare genomförande av TEN-T nätverket men är kritiska till förslaget om bindande åtgärder på nationell nivå. SKL menar att genomförandet av TEN-T bättre kan främjas på frivillig väg genom dialog och koordinering mellan berörda parter och länder. EU-koordinatorer skulle exempelvis kunna stötta gränsöverskridande projekt där kommissionen kan vidareutveckla sin roll som samordnande.

Aktiviteter:

- › SKL ska bevaka och föra fram regionala och kommunala intressen i kommissionens pågående översyn av TEN-T.
- › SKL ska bevaka och föra fram regionala och kommunala intressen i kommissionens pågående arbete med rationaliseringsåtgärder av det transeuropeiska transportnätet.

H. Horisont Europa

Viljeinriktning:

- › SKL vill möjliggöra ett högt deltagande i programmet.
- › SKL vill att Horisont Europa på ett konkret sätt samordnas med framför allt sammanhållningspolitikens ekonomiska instrument, så att goda synergieffekter blir följderna och att medlemmarnas investeringar i kapacitetshöjande infrastruktur för forskning och innovation får god avkastning.
- › SKL vill att Horisont Europas inriktning på samhällsrelevant FUI stärks och får kopplingar till nationell, regional och lokal FUI-finansiering.

Aktiviteter:

- › SKL ska bistå Regionkommitténs rapportör i arbetet med att avge ett yttrande över kommissionens förslag till en förnyad europeisk agenda för forskning och innovation.
- › SKL ska fortlöpande ha kontakter med de beslutande institutionerna och svenska regeringen i syfte att påverka ramverket i gynnsam riktning för våra medlemmar.
- › SKL ska uppvakta nationell genomförandeorganisation för att säkerställa att lokala och regionala aktörer involveras i implementeringen av programmet.
- › SKL ska samverka med de nationella myndigheter som ges ansvar för programimplementeringen.

Den nya mandatperioden i EU 2019–2024

På väg mot en ny kommission

Den 1 november ska en ny kommission tillträda för en mandatperiod på fem år. Det är formellt Europeiska rådet, medlemsländernas stats- och regeringschefer, som föreslår kommissionens ordförande efter valen till Europaparlamentet. Kommissionens ordförande ska sedan godkännas av en majoritet av parlamentets ledamöter. Varje medlemsstat nominerar en kommissionär. Därefter har kommissionens ordförande i uppgift att föreslå ansvarsområden för respektive kommissionär. Kommissionen ska i sin helhet godkännas av Europaparlamentet med majoritet och därefter av Europeiska rådet med kvalificerad majoritet. Innan parlamentet tar beslut om kommissionen har dess tjugo utskott möjlighet att fråga ut samtliga kandidater. Detta sker normalt i slutet av september månad. Om parlamentet inte godkänner kommissionen i sin helhet måste ordförande föreslå en ny till dess att den godkänns.

EU-kommissionen

EU-kommissionen är den institution som representerar och försvarar hela EU:s intressen. Dess viktigaste uppgift är att föreslå nya lagar. Kommissionen ska också genomföra det EU beslutar om eller kontrollera att medlemsländerna gör det. Kommissionen består av en ledamot från varje medlemsstat.

Mandatperioden är fem år. Varje kommissionär har ansvar för ett eller flera politikområden. Ledamöterna beslutar däremot kollektivt om nya lagförslag. Kommissionärerna ska inte tänka på sina egna länders intressen utan på hela EU:s bästa när de skriver nya lagförslag.

Varje kommissionär har ett eget kabinett till sitt förfogande. Sakfrågorna behandlas av så kallade generaldirektorat (GD). Kommissionärerna kan ha ansvar för ett eller flera GD. I Bryssel har kommissionen sitt högkvarter och i alla medlemsländer finns lokala kontor.

EU-kommissionens webbplats

Kommissionen i Sverige, webbplats

Ny ordförande för kommissionen

Enligt Lissabonfördraget ska kommissionens ordförande föreslås med hänsyn till utgången i valet till Europaparlamentet. Det innebar förra mandatperioden att de europeiska partigrupperna utsåg varsin kandidat till kommissionens ordförande, så kallade toppkandidater. Tillvägagångssättet med toppkandidater frångicks efter årets val, då den största partigruppen EPP:s kandidat Manfred Weber inte lyckades samla stats- och regeringschefernas stöd.

Europaparlamentsvalet resulterade i ett mer fragmentiserat europeiskt politiskt landskap. Tidigare etablerade majoritetskoalitioner suddades ut och nya skiljelinjer tog plats, en förändrad spelplan som också färgade efterföljande diskussioner om fördelningen av EU:s topposter. Inledningsvis rådde oenighet i Europeiska rådet, inte minst kring kommissionsordförandeposten, och de tidigare förhandstippade kandidaterna fick efter initiala förhandlingar se sina chanser som uträknade.

Efter långa överläggningar kunde rådet emellertid enas och presenterade den 2 juli ett kompromissförslag. I paketet föreslogs, till mångas förvåning, den tyske kristdemokraten Ursula von der Leyen som kommissionsordförande. Von der Leyen är sedan 1990 medlem i tyska CDU och har innehaft ett antal ministerposter under Angela Merkels regeringar, senast som försvarsminister. Uppgårelsen omfattade även vice ordförandeposter, som föreslogs tillfalla den nederländske socialdemokraten Frans Timmermans och danske socialliberala Margrethe Vestager, tillika toppkandidater för Europaparlamentets partigrupper S&D respektive Renew Europe.

Den 16 juli röstade Europaparlamentet för förslaget, dock med svag majoritet. Ursula von der Leyen blir således den första kvinnan på kommissionsordförandeposten och efterträder Jean-Claude Juncker den 1 november. I samband med omröstningen lade von der Leyen i korthet fram sitt politiska program för kommissionen. Programmet var hastigt framtaget, givet den överraskande nomineringen knappt två veckor tidigare, och kan i stort sägas tillmötesgå den breda mittenfåran i parlamentet. Hon bekräftade bland annat sitt engagemang för ambitionshöjningar på klimatområdet och utlovade en *Green Deal for Europe*, med målet att Europa år 2050 ska vara den första klimatneutrala kontinenten. Vidare lyfte hon en ny migration och asylpakt samt färdigställandet av kapitalmarknadsunionen som priorite-

rade områden, liksom EU:s arbete på det sociala området – där hon föreslog en unionsomfattande arbetslöshetsersättning och harmoniserade minimilöner. Detta är viktiga frågor för Sveriges och SKL:s vidkommande, ett av många områden som förbundet aktivt kommer att intressebevaka under nästa mandatperiod.

Ny ordförande för Europeiska rådet

Den 2 juli utsågs den belgiska liberalen Charles Michel som ny ständig ordförande i Europeiska rådet. Han efterträder avgående ordförande Donald Tusk från Polen den 1 december 2019. Charles Michel är tidigare premiärminister i Belgien, tillika den andra belgaren att inneha posten sedan den infördes 2009. Europeiska rådets ordförande har i uppgift att verka för unionens sammanhållning och driva politiken framåt, samt att representera unionen utåt.

Europeiska rådet

Europeiska rådet består av en permanent ordförande, EU:s stats- eller regeringschefer samt kommissionens ordförande. Dess huvudsakliga uppgift är att dra upp politiska riktlinjer för EU:s utveckling, blicka framåt och fatta beslut om vad EU ska göra och inte göra i framtiden. Europeiska rådet möts minst fyra gånger per år. Dess möten kallas informellt för toppmöten. Europeiska rådets ordförande väljs för en period av två och ett halvt år och kan förnyas en gång.

Europeiska rådets webbplats

Ny högrepresentant för utrikes frågor och säkerhetspolitik

I och med Lissabonfördragets ikraftträdande inrättades en hög representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik, med uppgift att samordna EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Den höga representanten är både vice ordförande i kommissionen och ordförande vid utrikesråden när medlemsländernas utrikesministrar träffas. Dessutom är den höga representanten högsta chef för EU:s utrikestjänst, EEAS. Ibland talar man om att den höga representanten är EU:s utrikesminister, men i praktiken kan hen inte uttala sig å EU:s vägnar i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor utan enhällighet bland medlemsländerna. Den höga representanten utses av Europeiska rådet med kvalificerad majoritet.

Den 2 juli utsågs den spanska socialisten Josep Borell Fontelles som ny högrepresentant. Han

ersätter Federica Mogherini från Italien och är tidigare talman för Europaparlamentet samt sedan 2018 Spaniens utrikesminister.

Ministerrådet

Ministerrådets främsta uppgift är att ta beslut om nya EU-lagar och samordna EU-politiken. I de flesta frågor fattar rådet beslut tillsammans med Europaparlamentet. I ministerrådet sitter ministrar från varje medlemsland. Vilka ministrar som sammanträder beror på vad det är för fråga. Om dagens ämne är jordbruksfrågor möts jordbruksministrarna och om det handlar om utrikespolitik är det utrikesministrarna. De möts oftast i Bryssel. Ministrarna representerar sina medlemsländer när de träffar sina kolleger för förhandlingar inom respektive område. Varje halvår är ett EU-land ordförande för rådet. Hösten 2019 innehar Finland ordförandeskapet och våren 2020 tar Kroatien över.

Ministerrådets webbplats

liberala gruppen har bytt namn till Renew Europe (RE). EPP-gruppen, där Moderaterna och Kristdemokraterna ingår, blev den största politiska gruppen. EPP-gruppen kommer däremot behöva söka stöd från den socialdemokratiska gruppen (S&D) och ytterligare en partigrupp för att nå majoritet i parlamentet. Det är första gången EPP och S&D-gruppen inte har egen majoritet tillsammans. Sammantaget anses parlamentet ha blivit mer fragmentiserat.

40 procent av de invalda europaparlamentarierna är kvinnor.

Den 2 juli inleddes Europaparlamentets nionde mandatperiod med ett konstituerande sammanträde i Strasbourg. Den italienske socialdemokraten David Sassoli valdes till talman av Europaparlamentets ledamöter den 3 juli. Då valdes även 14 vice talmän och fem kvestorer. Parlamentet beslutade också om de ständiga utskottens storlek och sammansättning. Partiernas nomineringar till utskotten meddelades senare samma dag.

Ett nytt Europaparlament

Efter Europaparlamentsvalet i maj har ett nytt parlament tillträtt, bestående av 751 ledamöter. Sverige har 20 platser i Europaparlamentet. Vid Storbritanniens utträde ur unionen tillfaller ett extra så kallat Brexitmandat Sverige.

Valdeltagandet den 23–26 maj uppgick till 50,95 procent i hela EU och 55,27 procent i Sverige.

En partigrupp måste bestå av minst 25 ledamöter från sju länder. Grupperna beslutar bland annat om hur uppdrag ska fördelas i parlamentet, vem som ska sitta i vilket utskott och vem som ska bli föredragande för ett lagförslag. Det nya parlamentet består av sju partigrupper. Gruppernas storlek har ändrats en del från föregående mandatperiod. Den

Europaparlamentet

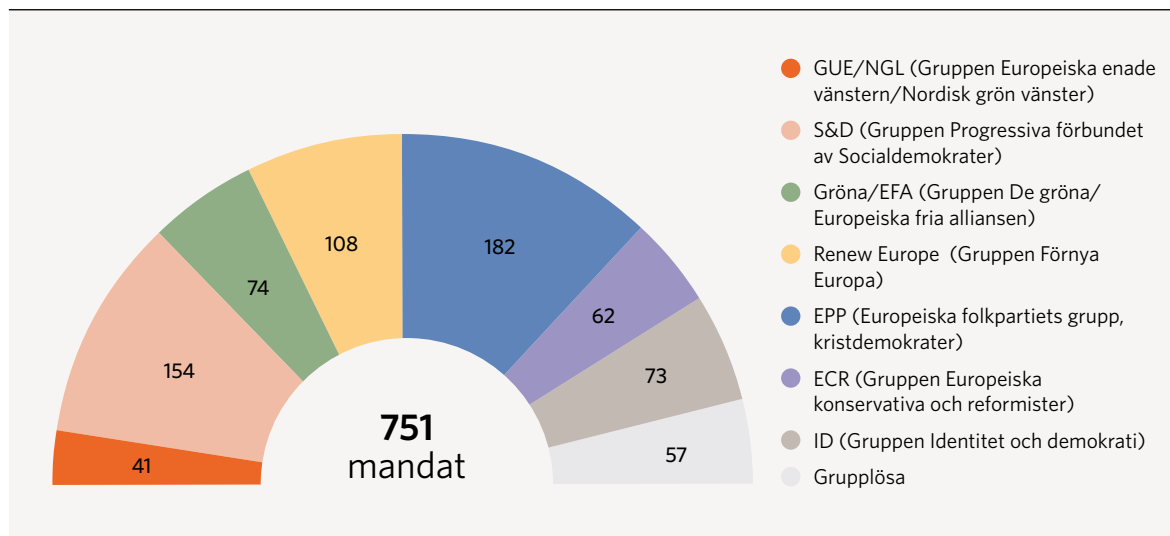
Europaparlamentet är den enda direkt folkvalda institutionen. Gradvis har parlamentet fått utökad makt och beslutar idag tillsammans med rådet i lagstiftningsfrågor på de flesta områden. Parlamentet antar också budgeten och kontrollerar kommissionen politiskt. Om kommissionen missköter sitt jobb kan Europaparlamentet rösta om att den måste avgå.

Parlamentet består av 751 ledamöter, som tillsätts genom direkta val i medlemsstaterna. Varje medlemsstat ska företräddas av högst 96 och minst sex ledamöter. Sverige har 20 platser.

Europaparlamentets webbplats

Europaparlamentet i Sverige, webbplats

DIAGRAM 1. Mandatfördelning, partigrupperna i Europaparlamentet

Svenska Europaparlamentariker 2019–2024

I Europaparlamentet sitter 20 svenska ledamöter – 16 av dem för första gången. De representerar ett svenskt parti, som i sin tur ingår i ett av parlamentets politiska grupper. Fyra av de svenska ledamöterna har utsetts till vice ordförande i sina respektive politiska grupper: Fredrick Federley (C) i Renew Europe, Heléne Fritzon (S) i S&D, Alice Bah Kuhnke (MP) i Gröna/EFA och Peter Lundgren (SD) i ECR.

TABELL 1. Mandatfördelning, svenska partier i Europaparlamentet

Socialdemokraterna (S)	5
Moderaterna (M)	4
Sverigedemokraterna (SD)	3
Centerpartiet (C)	2
Kristdemokraterna (KD)	2
Miljöpartiet (MP)	2
Vänsterpartiet (V)	1
Liberalerna (L)	1

I juli stod det klart vilka av Europaparlamentets utskott de svenska ledamöterna tar plats i. Utskotten bereder frågor inom särskilda sakpolitiska områden, som hela parlamentet sedan fattar beslut om. De svenska ledamöterna finns representerade i 16 av parlamentets 20 permanenta utskott, som ordinarie ledamöter (*) eller suppleant. Tomas Tobé (M) valdes till ordförande i utskottet för utveckling, DEVE, och Johan Danielsson (S) valdes till vice ordförande i utskottet för transport, TRAN.

TABELL 2. Utskottsplacering, svenska ledamöter 2019–2024

<p>AFCO – Konstitutionella frågor</p>	<p>AFET – Utrikesfrågor David Lega (KD)* Charlie Weimers (SD)* Jytte Guteland (S) Arba Kokalari (M)</p>	<p>AGRI – Jordbruk och landsbygdsutveckling Pär Holmgren (MP) Fredrick Federley (C)</p>
<p>BUDG – Budget Jörgen Warborn (M) Erik Bergkvist (S)</p>	<p>CONT – Budgetkontroll David Lega (KD)</p>	<p>CULT – Kultur och utbildning Heléne Fritzon (S)</p>
<p>DEVE – Utveckling Tomas Tobé (M)* Ordförande Evin Incir (S)</p>	<p>ECON – Ekonomi och valutafrågor Jessica Polfjärd (M) Jessica Stegrud (SD)</p>	<p>EMPL – Sysselsättning och sociala frågor Abir Al-Sahlani (C)* Johan Danielsson (S) Peter Lundgren (SD) Sara Skyttedal (KD)</p>
<p>ENVI – Miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet Malin Björk (V)* Fredrick Federley (C)* Jytte Guteland (S)* Pär Holmgren (MP)* Jessica Polfjärd (M)* Karin Karlsbro (L)</p>	<p>FEMM – Kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män Heléne Fritzon (S)* Arba Kokalari (M)* Alice Bah Kuhnke (MP)* Jessica Stegrud (SD)*</p>	<p>IMCO – Inre marknaden och konsumentskydd Arba Kokalari (M)*</p>
<p>INTA – Internationell handel Karin Karlsbro (L)* Jörgen Warborn (M)*</p>	<p>ITRE – Industrifrågor, forskning och energi Sara Skyttedal (KD)* Jessica Stegrud (SD)* Heléne Fritzon (S) Tomas Tobé (M)</p>	<p>JURI – Rättsliga frågor</p>
<p>LIBE – Medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor Evin Incir (S)* Alice Bah Kuhnke (MP)* Tomas Tobé (M)* Abir Al-Sahlani (C) Malin Björk (V) Charlie Weimers (SD)</p>	<p>PECH – Fiskeri</p>	<p>PETI – Framställningar</p>
<p>REGI – Regional utveckling Erik Bergkvist (S)*</p>	<p>TRAN – Transport och turism Johan Danielsson (S)* Vice ordförande Peter Lundgren (SD)* Pär Holmgren (MP) Jörgen Warborn (M)</p>	

EU:s styrning, framtid och horisontella frågor

Prioriterad fråga 2019 – EU:s framtida långtidsbudget efter 2020

Under hösten 2018 och våren 2019 har förhandlingar om kommissionens förslag till långtidsbudget pågått. En första så kallad förhandlingsbox presenterades i november 2018. En uppdaterad förhandlingsbox presenterades av det rumänska ordförandeskapet i juni, som noterades av Europeiska rådet på toppmötet samma månad. Europeiska rådet uppmanade det finländska ordförandeskapet att ta arbetet vidare.

Det rumänska ordförandeskapet har under våren arbetat för att nå så långt som möjligt i förhandlingsarbetet. Vid allmänna rådets sammanträden har ordförandeskapet fört så kallade tematiska diskussioner inom klimat och migration, sammanhållnings- och jordbrukspolitik samt EU:s externa dimension. Diskussionerna om budgeten har hittills förts sifferlöst.

Sedan mars månad har ordförandeskapet fortsatt förhandlingar med Europaparlamentet och, utan att föregripa det slutliga resultatet av de övergripande förhandlingarna om den fleråriga budgetramen, har Europaparlamentet och rådet nu nått samsyn om tio sektorsprogram: ett digi-

talt Europa, Europeiska försvarsfonden, rymdprogrammet, programmet för rättigheter och värden, programmet för rättsliga frågor, fonden för ett sammanlänkat Europa, Life, Horisont Europa, InvestEU och Fiscalis (april 2019).

Budgeten måste antas enhälligt i rådet. Europaparlamentet ska formellt godkänna budgeten. Det finländska ordförandeskapet, som tog vid i juli, väntas presentera den första siffersatta förhandlingsboxen. Siktet är inställt på att nå en överenskommelse om långtidsbudgeten under den senare delen av det finländska ordförandeskapet.

SKL avser att under hösten fortsätta bevaka förhandlingarna kring förslaget till långtidsbudget. SKL framhåller principerna om partnerskap och flernivåstyrelse i såväl programutformande som implementering.

Kommissionen: *Förslag till ny långtidsbudget 2021–2027*

Europeiska rådet: *Översikt EU:s nya långtidsbudget*

Europaparlamentet: *Interimsrapport om EU:s nya långtidsbudget*

Regionkommittén: *Pressmeddelande*

SKL: *Skrivelse avseende kommissionens förslag långtidsbudget 2021–2027*

Kontakt: *Annika Lindberg*

EU:s framtid – Strategisk agenda 2019–2024

Våren i Europapolitiken kännetecknades inte enbart utav Europaparlamentsvalet. I förgrunden har samtal kring hur unionen kan och ska utvecklas stadigvarande tagit plats. Diskussionerna om Europas framtid, som sedan länge omnämnts i denna skrift, kulminerade under tidig sommar och resulterade i antagandet av Europeiska rådets strategiska agenda den 20 juni.

Den strategiska agendan för Europa är ett av medlemsstaternas styrverktyg för unions riktning. Agendan för 2019–2024 omfattar fyra huvudsakliga prioriterade områden:

- › Skydda medborgare och friheterna.
- › Utveckla en stark och kraftfull ekonomisk bas.
- › Bygga ett klimatneutralt, grönt, rättvist och socialt Europa.
- › Främja Europas intressen och värden i ett globalt sammanhang.

Flera av de punkter som SKL har lyft fram återfinns i regeringens inspel till rådet, såväl som i den antagna strategiska agendan.

- › Rådet lyfter behovet av en långsiktig strategi som inkluderar Agenda 2030 och hållbar tillväxt, för att tillvarata den fulla potentialen hos unionens invånare. Strategin ses som ett viktigt verktyg i bemötandet av unionens demografiska utmaning. SKL har sedan länge påpekat behovet av en ny tillväxt- och sysselsättningsstrategi. Vidare har förbundet förtydligt korrelationen mellan genomförandet av den sociala pelaren och Agenda 2030.
- › Ökad jämställdhet i Europa är ett prioriterat område. SKL har betonat vikten av ökat arbete på EU-nivå, med mål och indikatorer för jämställdhet i program och övervakningsmekanismer, samt vikten av en ny jämställdhetsstrategi för EU.
- › Agendan tar även upp generations- och utbildningsklyftor samt dess konsekvenser. Förbundet understryker vikten av att göra tydligare prioriteringar inom ESF+ för fortbildning och kompetensutveckling, samt arbete för att undvika skolavhopp.
- › Rådet konstaterar att den sociala pelaren bör genomföras på EU- och medlemsstatsnivå, med rättmätig hänsyn till varandras befogenheter. Förbundet har poängterat mervärdet i gemensamma mål för sociala frågor på EU-nivå, men fastslår att den svenska modellen måste bevaras.

- › Rådet konstaterar att det krävs betydande mobilisering av offentliga investeringar för att klara klimatmålen och att EU ska bidra till att påskynda omställningen till förnybara energikällor. Förbundet välkomnar satsningar på en klimatneutral och konkurrenskraftig ekonomi. Särskilt har kommuner och regioners roll för genomförandet av klimatarbetet, och de förutsättningar de behöver för att axla ansvaret, lyfts fram.
- › Rådet betonar att dialogen med medborgare, civilsamhället, arbetsmarknadens parter samt lokala och regionala aktörer måste främjas, om unionens utmaningar ska kunna hanteras på ett heltäckande vis. Förbundet har förespråkat ökad involvering av den lokala och regionala nivån i den europeiska planeringsterminen.
- › Rådet betonar att de är fast beslutna att vidareutveckla en fullt fungerade övergripande strategi för migration, samt att det är viktigt att medlemsstaterna kommer överens om en effektiv migrations- och asylpolitik. Förbundet har framhävt behovet av erfarenhetsutbyte av framgångsrika integrationsinitiativ och att framgångsrikt integrationsarbete motverkar utanförskap, radikaliserings och bidrar tillväxtfrämjande genom att möta framtida arbetskraftsbehov.
- › Digitalisering prioriteras av rådet och de manar till mer fokus på AI-frågor, infrastruktur, konnektivitet, data, tjänster och regelverk. Förbundet har markerat vikten av att skapa tydliga och gemensamma regler och att främja utveckling inom digitalisering. Medborgare och anställdas behov ska stå i centrum för digital omvandling, där satsningar på digital infrastruktur och undanröjande av kvarvarande hinder för maximeringen av digitaliseringens potential är viktigt.

Europaparlamentet har under 2018 och 2019 anordnat ett tjugotal debatter med EU:s ledare om unionens utmaningar och framtid. Enligt Europaparlamentets samlade utvärdering av diskussionerna kan ett antal gemensamma budskap identifieras, oaktat nationella särintressen.

- › EU-medlemskap utgör ett mervärde för alla medlemsstater.
- › Enighet och solidaritet inom unionen är viktiga framgångsfaktorer för det framtida samarbetet.
- › Europeiska värderingar måste värnas, både inom och utanför unionen.
- › Bättre kommunikation är centralt för att motverka populism och euroskepticism.

- › Fler verktyg behövs för att öka medborgarnas delaktighet i beslutsprocesserna på EU-nivå.
- › EU måste leverera tydliga resultat och fullfölja löften och målsättningar.
- › Unionens utmaningar kräver nya verktyg och arbetssätt.

Europeiska rådet: *En ny strategisk agenda 2019–2024, Pressmeddelande, Ledaragenda*

Kommissionen: *Kommissionens bidrag till EU27-ledarnas informella toppmöte i Sibiu, Ett hållbart EU 2030, Vitbok om EU:s framtid och vägen dit, Diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension, Diskussionsunderlag – Hur vi bemöter globaliseringen, Diskussionsunderlag om en fördjupad ekonomisk och monetär union, Diskussionsunderlag om EU:s framtida försvar, Diskussionsunderlag om framtiden för EU:s finanser, Online konsultation om Europas framtid*

Europaparlamentet: *Debatterna om EU:s framtid i Europa-parlamentet 2018–2019*

Regionkommittén: *Reflektioner om Europa – hur medborgarna i regioner och städer uppfattar Europa.*

Regeringen: *EU:s strategiska agenda: Svenska prioriteringar för åren 2019–2024*

Riksdagen: *Fakta PM om diskussionsunderlag om arbetet för ett mer enat, starkare och mer demokratiskt EU*

Kontakt: *Dag Håkansson*

Arbetet med Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen

EU och dess medlemsstater har genom Europa 2020-strategin enats om konkreta målsättningar inom sysselsättning, forskning och utveckling, klimatförändringar och energi, utbildning samt kampen mot fattigdom och social utestängning, som EU ska nå senast år 2020. Medlemsstaterna har i sin tur anpassat de övergripande målen till nationella mål, utifrån nationella förutsättningar. Strategin har fungerat som utgångspunkt för den europeiska politiken och för EU:s långtidsbudget för perioden 2014–2020.

Arbetet med Europa 2020-strategin fortlöper, men kommissionen har tydligt nedprioriterat strategin på politisk nivå. Samtidigt har kommissionen valt att utveckla och stärka den europeiska planeringsterminen. Planeringsterminen är kommissionens verktyg för ekonomisk styrning och används även för att övervaka och främja det nationella genomförandet av Europa 2020-strategin. I en årlig cykel följs framsteg mot måluppfyllelsen upp.

Arbetet med planeringsterminen startar med att kommissionen antar en årlig tillväxtöversikt under hösten. I början av året därpå presenterar kommissionen landrapporter utifrån tillväxtöversikten, med fokus på medlemsstaternas förutsättningar, möjligheter och hinder för tillväxt, investeringar och sysselsättning. Landrapporten för Sverige presenterades i februari 2019. Sverige bedöms bland annat behöva arbeta med obalanser på bostadsmarknaden samt matchning på arbetsmarknaden.

Som en del av den europeiska planeringsterminen rapporterar medlemsstaterna årligen till kommissionen hur Europa 2020-strategin införlivas i den nationella politiken, genom så kallade nationella reformprogram. Till det nationella reformprogrammet gör SKL, som en av arbetsmarknadens parter och som företrädare för den lokala och regionala nivån, inspel om framgångsrikt arbete på lokal och regional nivå, som med hjälp av EU-finansiering bidrar till strategins måluppfyllelse.

Kommissionen gör sedan en bedömning av de nationella initiativen och presenterar i slutet av våren så kallade landspecifika rekommendationer till alla medlemsstater. De landspecifika rekommendationerna till Sverige presenterades den 5 juni och rörde en effektiv tillsyn och tillämpning av regelverket mot penningtvätt, hushållens skuldsättning och bostadsmarknaden samt investeringsriktlinjer för Sverige. Den sistnämnda är en horisontell rekommendation som samtliga medlemsstater får.

Sedan 2018 ska den europeiska pelaren för sociala rättigheter delvis implementeras via planeringsterminen. Med anledning av detta har kommissionen infört en social resultattavla som en del av den europeiska planeringsterminen. Medlemsstaterna jämförs med ett EU-genomsnitt inom 14 olika områden, som rör till exempel jämställdhet på arbetsmarknaden, levnadsvillkor och fattigdom, ungdomar, arbetsmarknadens dynamik och barnomsorg.

SKL träffar löpande Statsrådsberedningen och arbetsmarknadens parter samt kommissionens representation för att diskutera tillväxt- och sysselsättningsfrågor inom ramen för Europa 2020-strategin. SKL har i flera sammanhang efterfrågat en ny långsiktig och sammanhållen tillväxt- och sysselsättningsstrategi för EU och uppmanat regeringen att verka för en uppföljare till Europa 2020-strategin.

Kommissionen: *Europeiska planeringsterminen, Landrapporten för Sverige 2019, Landspecifika rekommendationer för Sverige 2019*

Regionkommittén: *Europa 2020 Övervakningsplattform*

Regeringen: *Europa 2020-strategin, Nationella reformprogrammet 2019*

SKL: *Europa 2020-strategin*

Kontakt: *Annika Lindberg, Malin Looberger*

Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige och EU hösten 2019

Sedan Agenda 2030 för hållbar utveckling antogs i FN:s generalförsamling 2015 har genomförandet av agendan och de globala målen diskuterats intensivt i Sverige. I mars 2016 tillsatte regeringen en delegation med uppdrag att stödja och stimulera Sveriges genomförande av Agenda 2030. Delegationen presenterade sitt slutbetänkande under våren 2019. SKL har yttrat sig över slutbetänkandet. SKL delar Agenda 2030-delgationens bild av de utmaningar som världen och Sverige står inför.

År 2017 angav nära hälften av kommunerna och regionerna att de använde sig av Agenda 2030 som ett verktyg i arbetet med hållbar utveckling. SKL menar att arbetet med Agenda 2030 måste utgå från ordinarie beslutprocesser och initiativ. Det måste vara upp till varje kommun och region att genomföra arbetet med Agenda 2030 utifrån sina specifika utmaningar och förutsättningar.

I delegationens slutbetänkande föreslås bland annat ett handslag mellan SKL och regeringen om Agenda 2030. SKL är positiva till samtal om detta.

SKL och Svenska FN-förbundet driver tillsammans utbildnings- och kommunikationsprojektet *Glokala Sverige* med syfte att stärka kunskap och engagemang för Agenda 2030 i kommuner och regioner bland politiker och tjänstepersoner. Under 2019 deltar 96 kommuner och regioner i projektet och kommer få ta del av utbildningar och kommunikationsmaterial om Agenda 2030. Projektet pågår till och med 2020.

Rådet för främjande av kommunala analyser, RKA, presenterade i mars nyckeltal som ska stödja kommuner och regioners arbete med Agenda 2030.

Kommissionen presenterade i slutet av januari 2019 diskussionsunderlaget *Mot ett hållbart EU 2030* om hur EU ska arbeta vidare med Agenda 2030. Kommissionen har själv beskrivit meddelandet som ett sjätte diskussionsunderlag om EU:s framtid och det kan därför förstås som en del av den mer omfattande diskussionen som inleddes

med vitboken om EU:s framtid i mars 2017. I diskussionsunderlaget presenterar kommissionen tre framtidsscenarier för EU:s arbete med Agenda 2030: 1) en övergripande Agenda 2030-strategi för EU, 2) fortsatt integrering av de globala målen i relevant EU-politik och 3) fokus på externa åtgärder men konsolidering den nuvarande ambitionen om hållbarhet inom EU. SKL välkomnar den ambitionshöjning för genomförandet av Agenda 2030 som kommissionen förespråkar och att lokala och regionala myndigheter och arbetsmarknadens parter framhålls som nyckelaktörer i arbetet med Agenda 2030. SKL uppmanar regeringen och kommissionen att föra in agendans perspektiv i förhandlingarna om den kommande långtidsbudgeten och i sektorsprogrammen.

I maj 2017 tillsatte kommissionen en fleraktörsplattform för att ge stöd och råd i kommissionens fortsatta implementering av Agenda 2030. SKL:s paraplyorganisation på europeisk nivå Council of European Municipalities and Regions (CEMR) och Regionkommittén är representerade i plattformen.

Det nya europeiska samförståndet om utveckling, som antogs i juni 2017, anger en gemensam vision för EU:s och medlemsstaternas utvecklingspolitik och är avsett att vara ett vägledande ramverk för EU:s institutioner och medlemsstater i deras samarbete med utvecklingsländer för att kunna förverkliga Agenda 2030. Genom samförståndet åtar sig EU och medlemsstaterna att vart fjärde år utarbeta en så kallad *Joint Synthesis Report* för att rapportera kring EU:s arbete med att genomföra Agenda 2030 både inom och utanför EU. Den första rapporten presenterades våren 2019 och var EU:s bidrag till FN:s årliga högnivåforum för hållbar utveckling (HLPF). SKL var representerade i Sveriges delegation till HLPF i juli 2019.

SKL följer kommissionens, delegationens, regeringens och medlemmarnas arbete och bevakar konkretiseringen av genomförandet.

Kommissionen: *Mot ett hållbart EU 2030*

Ministerrådet: *Rådslutsatser Mot ett hållbart EU 2030, Fleraktörsplattform*

Regeringen: *Regeringens arbete med Agenda 2030 och globala målen, Delegationen för genomförande av Agenda 2030*

SKL: *Agenda 2030*

Övrigt: *Rådet för främjande av kommunala analyser, Glokala Sverige*

Kontakt: *Kerstin Blom Bokliden, Matilda Lindberg, Annika Lindberg*

EU:s medborgarinitiativ

Medborgarinitiativet ger alla EU-medborgare, som har uppnått rösträttsålder för Europaparlamentet, rätt att direkt vända sig till kommissionen med en uppmaning om att föreslå lagar på områden där EU har befogenhet att stifta lagar, till exempel miljö, transport eller folkhälsa. Ett medborgarinitiativ måste få stöd från minst en miljon EU-medborgare från minst sju av de 28 EU-länderna.

Kommissionen har utvärderat EU:s medborgarinitiativ och förslagit förändringar. De lyfter bland annat fram problem med namninsamling över nätet och att det är olika krav för att skriva under i olika länder. Av de över 50 medborgarinitiativ som initierats har endast fyra initiativ samlat in minst en miljon underskrifter och gått igenom hela processen.

De fyra initiativ som uppnått det antal stödförklaringar som krävs och lagts fram för kommissionen:

- › *Vatten – en mänsklig rättighet* (Right2Water)
- › *En av oss* (One of Us)
- › *Avskaffa djurförsök* (Stop Vivisection)
- › *Förbjud glyfosat* (Ban Glyphosate)

Regionkommittén förespråkar stärkt deltagardemokrati inom EU och har uttryckt en vilja att fortsätta utveckla medborgarinitiativet som ett verktyg för att främja en europeisk debatt om frågor som är angelägna för EU-medborgarna. Regionkommittén har också pekat på hinder och orsaker till att det är så få initiativ som uppnått en miljon underskrifter och har föreslagit åtgärder för att underlätta för fler medborgarinitiativ framöver. Det handlar exempelvis om att förenkla proceduren och att öka medvetenheten och kunskapen om hur människor kan föreslå och stödja medborgarinitiativ.

2017 föreslog kommissionen en uppdatering av initiativet med syfte att göra det lättare att organisera namninsamlingar och att fler kan skriva under. 2018 enades Europaparlamentet och ministerrådet politiskt om hur de nya reglerna ska se ut, vilka väntas träda i kraft 1 januari 2020.

Kommissionen: *EU:s medborgarinitiativ*

Kontakt: *Björn Kullander och Martin Lidhamn*

Fortsatt arbete för att stärka Sveriges röst i EU

Under våren 2019 intensifierades SKL:s arbete med att öka information och kunskap kring Sveriges EU-arbete. Som förberedelse inför Europaparlamentsvalet har bland annat informationsaktiviteter, utbildningar för nyvalda förtroendevalda och webbsändningar genomförts.

SKL tog under våren 2017 fram ett utbildningsupplägg i samarbete med Sieps (Svenska institutet för europapolitiska studier). Detta i enlighet med förbundets åtagande i samband med EU-handslaget, som ingicks med regeringen och dåvarande EU-minister Ann Linde (S). Fram till sommaren 2019 har SKL och Sieps tillsammans genomfört ett tjugotal kunskaphöjande seminarier hos SKL:s medlemmar runt om i landet. Seminarierna, som främst riktas till förtroendevalda, har utarbetats i dialog med medlemmarnas EU-samordnare (eller motsvarande) för att anpassas till respektive medlems behov. Seminarierna har fortlöpande vidareutvecklats, för att säkerställa att relevanta sakfrågor behandlas och att lämpliga deltagare nås. Utbildningen går fortsatt att boka under hösten 2019.

Utbildningen finns också filmad och tillgänglig via SKL:s hemsida. Den är indelad i olika tematiska kapitel för att du enklare ska hitta de avsnitt som passar just dig eller din målgrupp.

Regeringen: *Utredning om delaktighet i EU, Debattartikel*

Statskontoret: *Analys om myndigheternas arbete för ökad delaktighet*

SKL: *EU-handslaget, EU i lokalpolitiken, Webbutbildning*

Kontakt: *Annika Lindberg, Niklas Hellblom*

Regional utveckling och samarbete

Prioriterad fråga 2019 - En kraftfull och utvecklad sammanhållningspolitik efter 2020

Kommissionen presenterade i maj 2018 sitt förslag till EU:s nästa långtidsbudget och förslag till förordningar för sammanhållningspolitiken. Intensiva förhandlingar pågår nu mellan EU:s medlemsstater. Ambitionen är att nå en överenskommelse om budgeten innan årets slut. Först därefter kan man besluta om regelverket för strukturfonderna. I mars 2019 presenterade kommissionen sin så kallade landrapport för Sverige, som är en del av kommissionens årliga tillväxtöversikt. Nytt för i år är en särskild bilaga med rekommendationer avseende investeringar inom Regionalfonden och Socialfonden i Sverige.

Kommissionens rekommendationer

Kommissionen föreslår att Sverige ska fokusera insatserna som görs med finansiering från Regionalfonden väsentligt. Investeringar bör fokusera på användningen av avancerad teknik, förbättrad forsknings- och innovationskapacitet, att öka små och medelstora företags tillväxt och konkurrenskraft samt att utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap. Rekommendationerna är kommissionens ingång i förhandlingarna med Sverige om inriktningen i de operativa programmen, som följer efter antagandet av budget och regelverk.

SKL har lämnat initiala synpunkter på kommissionens förslag, där förbundet bland annat framhöll att investeringar i infrastruktur, hållbara transporter och bredband saknas helt i kommissionens rekommendationer. Då Sverige har flera regioner som är glest befolkade, var avstånden är stora till såväl arbetsmarknad som utbildning, är det angeläget att den typen av investeringar fortsatt är möjliga inom ramen för Regionalfonden. Sverige har en snabb urbanisering och det finns behov av att stärka sambanden mellan stad och land. Det behövs också investeringar i infrastruktur för att skapa flerkärnighet och arbetsmarknadsintegration i de tätorter som ligger i närheten av storstäderna. Även storstäderna har reella flaskhalsar vad gäller infrastruktur som hämmar tillväxten. Investeringar i transportsystemet är många gånger också en förutsättning för att kunna uppnå miljö- och klimatmålen. Det finns också fortsatt behov av investeringar i bredband i de glest befolkade regionerna, för att möjliggöra för företagande och tillväxt.

Regionernas prioriteringar och regeringens strategiska ställningstaganden

Regeringskansliet har påbörjat en översyn av den regionala tillväxtpolitiken, där sammanhållningspolitiken ses som en integrerad del. Under våren 2019 erbjöds regionerna inkomma med en sammanfattande analys av samhällsutmaningar, möjligheter och förutsättningar för utveckling i länen,

liksom prioriteringar för det regionala tillväxtarbetet och sammanhållningspolitiken. Under juni 2019 höll Regeringskansliet dialogmöten på tjänstemannanivå med samtliga regioner om prioriteringsunderlaget. Regionernas prioriteringar utgör ett viktigt underlag inför det fortsatta arbetet med strategiska ställningstaganden för fondernas genomförande i Sverige, som Regeringskansliet planerar för under hösten. Regeringen kommer att bjuda in till ett särskilt EU-sakråd om förslaget till strategiska ställningstaganden, preliminärt i oktober 2019. Förslaget kommer ligga till grund för en partnerskapsöverenskommelse som den svenska regeringen ska ingå med kommissionen. Framåt årsskiftet planerar Regeringskansliet för uppdrag avseende programframtagande inom Regionalfonden för perioden 2021–2027.

Socialfonden

I april 2019 fattade regeringen beslut om att uppdraga till svenska ESF-rådet att dels göra en omvärldsanalys med preliminära prioriteringar för Socialfonden till 1 oktober 2019, dels lämna förslag till nationellt program till den 1 april 2020. I uppdraget ingår också att ta fram en modell för utvärdering samt att förbereda för regionala handlingsplaner.

SKL har i en tidigare skrivelse till regeringen bland annat framhållit att Socialfonden i större utsträckning än idag bör inriktas på insatser för att stärka det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Idag går 70 procent av medlen i fonden till insatser för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. Kompetensbrist är dock en av de största utmaningarna på arbetsmarknaden och ett reellt hot mot framtida tillväxt och välfärd.

För att få Socialfundsprogram som svarar mot utmaningar på arbetsmarknaden runt om i landet har SKL framhållit att regionerna behöver involveras i programskrivningen i större utsträckning än vad som var fallet då det nuvarande Socialfundsprogrammet skrevs. Detta inte minst eftersom förutsättningarna och ansvarsfördelningen mellan nationell och regional nivå har förändrats. Från och med 2019 har samtliga landsting ombildats till region och övertagit det regionala utvecklingsansvaret, ett ansvar som också inkluderar ett uppdrag att organisera och fastställa målsättningar för regionalt kompetensförsörjningsarbete. Kompetensförsörjning är också en av fyra utpekade prioriteringar i den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020.

En utmaning för programmeringsarbetet framåt är att processerna för Regionalfonden respektive Socialfonden inte är synkade. Näringsdepartementet inväntar en överenskommelse om EU-

budgeten och att regelverket för fondernas genomförande ska vara på plats, innan man beslutar om uppdrag att skriva program. Regionerna väntas få erbjudandet att utforma regionala program inom Regionalfonden vid årsskiftet.

Kommissionen: *Förslag på förordningar för sammanhållningspolitiken efter 2020*

SKL: *Skrivelse om EU-fonder inom det sammanhållningspolitiska området, EU:s fonder och program 2014–2020, SKL:s rapport Regionalt utvecklingskapital*

Kontakt: *Ellinor Ivarsson*

Förberedelse inför Socialfondens nya programperiod ESF+ 2021–2027

De två senaste programperioderna har Socialfonden riktats mot de som står långt ifrån arbetsmarknaden och sårbara grupper i samhället. Syftet har varit att öka inkluderingen och integrationen samt att stärka positionen för dessa grupper. Många utmaningar kvarstår vilket gör att inriktningen för kommande programperiod är av särskilt intresse för kommuner och regioner.

Kommunerna och Arbetsförmedlingen är de två aktörer som sökt och erhållit mest medel från Europeiska socialfonden under programperioden 2014–2020 och är därigenom avgörande parter för programmets genomförande i Sverige. Projekten genomförs ofta i samverkan med lokala aktörer samt Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Ändamålet är huvudsakligen att utveckla stödet för grupper som står långt från arbetsmarknaden, men även kompetensförsörjning för kommuner, regioner och det omgivande samhället.

Kommissionen har inlett planeringsarbetet för nästa programperiod, med ambition att allt ska vara på plats för programstart 2021. Några utgångspunkter är att Socialfonden även fortsatt ska vara det främsta finansieringsinstrumentet för att investera i människor, stärka den sociala sammanhållningen, öka den sociala rättvisan och stärka konkurrenskraften i hela EU. Fonden ska än mer anpassas till landrapporter och rekommendationer i den europeiska planeringsterminen för politisk samordning, samt inriktas så att principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter ska kunna omsättas i praktiken.

Det nya namnet ESF+ innebär en sammanslagning av Europeiska socialfonden (ESF), Sysselsättningsinitiativet för unga, Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD), Programmet för sysselsättning och social innovation (EaSI) samt EU:s folkhälsoprogram. Det före-

slås även att långsiktiga integrationsåtgärder ska finansieras av ESF+. Med detta vill kommissionen rationalisera och förenkla gällande regler och öka synergierna för starkare genomslag.

ESF+ ska investera på tre områden:

- › Utbildning och livslångt lärande.
- › Effektiva arbetsmarknader och lika tillgång till sysselsättning av hög kvalitet.
- › Social inkludering, hälsa och fattigdomsbekämpning.

För svensk del har arbetet hittills bestått av förhandlingar på EU-nivå av bland annat genomförandeapparaten och inriktningen för fonden. I slutet av april gav regeringen ett uppdrag till Svenska ESF-rådet att inleda arbetet med framtagandet av ett nationellt program för den nya programperioden. Uppdraget ska genomföras i samråd med berörda myndigheter, regionalt utvecklingsansvariga aktörer, arbetsmarknadens parter, civilsamhället samt andra aktörer som anses relevanta. Erfarenheter från fondsamordningen under programperioden 2014–2020 ska tillvaratas. Uppdraget att utarbeta ett förslag till socialfondsprogram ska även genomföras i nära samråd med Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet). Omvärldsanalysen med förslag om preliminära prioriteringar ska redovisas senast 1 oktober 2019 och förslag till nytt program presenteras senast 1 april 2020.

ESF+ 2021-2027 är intressant för SKL och våra medlemmar ur flera perspektiv. Programmet kan:

- › Underlätta kompetensförsörjningen för SKL:s medlemmar.
- › Bidra till kompetensförsörjning för att stärka den regionala utvecklingen.
- › Utveckla och bidra till omställning som möjliggör för medarbetare att behålla befintliga anställningar och/eller kvalificera sig till nya.
- › Bidra till utvecklingen av arbetsmarknadspolitik och utbildningspolitik kopplat till målgrupperna för fonden på nationell, regional och lokal nivå.

Regeringen: Uppdrag att göra en omvärldsanalys och att lämna ett förslag till nationellt socialfondsprogram för perioden 2021-2027

Kontakt: Gunnar Anderzon

Prioriterad fråga 2019 – Horisont Europa

I maj lämnade kommissionen sitt förslag gällande ett nytt ramprogram för forskning och innovation. Nuvarande ramprogram Horisont 2020 avslutas

och det nya programmet, Horisont Europa, kommer att löpa 2021–2027. Kommissionen har infört det nya programmet genomfört öppna konsultationer till vilka SKL och förbundets medlemmar lämnat synpunkter. Regionkommittén har tagit initiativ till egna yttranden i syfte att påverka programmet. På nationell nivå i Sverige har Näringsdepartementet och Utbildningsdepartementet gemensamt samlat intressenter till samråd avseende programförslaget, i vilka SKL har deltagit. SKL har också medverkat i den utvärdering av den nationella NCP-organisationen (National Contact Point) för Horisont 2020 som Vinnova gjort.

Förslaget till nytt program betonar att forskning och innovation är bland de starkaste och viktigaste drivkrafterna för europeisk utveckling och tillväxt. Kommissionens förslag till budget för programmet uppgår till drygt 90 miljarder euro, vilket innebär en förstärkning. Programmet kommer enligt förslaget att delas in i tre pelare med olika inriktning:

1. Vetenskaplig spetskompetens
 - Grundforskning.
2. Globala utmaningar och europeisk industriell konkurrenskraft
 - Samhällsutmaningar och industriteknik.
3. Innovativa Europa
 - Ökat genomslag och innovation. Omfattar inrättandet av Europeiska innovationsrådet.

Programmets mål är att forskning och innovation ska vara samhällsrelevant, göras i samproduktion med slutanvändare och inriktas på att lösa konkreta samhällsutmaningar. I förslaget betonas också den viktiga roll som offentlig sektor har i forsknings- och innovationssystem. SKL:s bedömning är att inriktningen på förslaget i flera avseenden motsvarar vad förbundet och dess medlemmar efterlyser, med en stark betoning på att forskning och innovation måste få genomslag i samhället och nyttiggöras där. Finansiellt ligger tyngdpunkten på pelare två och tre. Horisont Europa avses också kunna användas för att förstärka synergieffekter med strukturfonder, och i synnerhet regionala strategier för smart specialisering, liksom finansiering från Europeiska Investeringsbanken (EIB).

Kommissionen: Pressmeddelande, Meddelande om en förnyad EU-agenda för forskning och innovation

SKL: Inspel till samrådet med Regeringskansliet, Rapport om Regionalt utvecklingskapital

Kontakt: Eva Marie Rigné

Sysselsättning, arbetsmarknad och socialpolitik

Prioriterad fråga 2019 – Den sociala dimensionen av EU

De social- och sysselsättningspolitiska frågorna har de senaste åren stått högt på den europeiska dagordningen. I november 2017 hölls ett toppmöte i Göteborg om rättvisa jobb och tillväxt. Då proklamerades den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Samtidigt presenterades ett reflektionspapper om den sociala dimensionen av EU:s framtid.

I mars 2018 presenterades ett *paket för social rättvisa* med förslag om en europeisk arbetsmyndighet samt förslag till rådsrekommendationer om social trygghet för alla. I samband med detta publicerades även ett meddelande som ska fungera som en kapp för den fortsatta implementeringen av den sociala pelaren.

Den europeiska pelaren implementeras nu, framför allt genom den europeiska planeringsterminen. 2018 presenterade för första gången en så kallad social resultattavla, i vilken medlemsstaternas framsteg inom den sociala dimensionen jämförs på tolv områden. Du kan läsa mer om den sociala resultattavlan i texten om den europeiska terminen.

Den sociala pelaren återfinns även som ett tydligt perspektiv i kommissionens förslag till ny långtidsbudget. Exempelvis ska ESF+, som föreslås ersätta den nuvarande Socialfonden, bidra till implementeringen och måluppfyllelsen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

SKL anser att de sociala utmaningarna är framtidsfrågor för EU-samarbetet. EU bör sätta en tydlig agenda för de sociala insatserna och medlemsstaterna har mycket att lära av varandra. SKL stödjer gemensamma europeiska målsättningar, riktlinjer och erfarenhetsutbyten inom det social- och sysselsättningspolitiska området. SKL välkomnar också den sociala resultattavla som kommissionen har presenterat. Det är dock medlemsstaterna och den lokala och regionala nivån som måste äga besluten om hur de gemensamma målen ska nås.

Kommissionen har lagt ett antal lagstiftningsförslag på arbetsrättens område med hänvisning till principerna i pelaren. Tre av förslagen kan ni läsa mer om i detta kapitel.

För SKL och förbundets medlemmar är det av stor vikt att värna den svenska arbetsmarknadsmodellen när kommissionen lägger lagstiftningsförslag på det socialpolitiska eller arbetsrättsliga området.

Kommissionen: *Socialt toppmöte om rättvisa jobb och tillväxt, Vitbok om EU:s framtid och vägen dit, Diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension, Meddelande om en pelare för sociala rättigheter, Den sociala resultatavtavan*

Europeiska rådet: *Slutsatser från europeiska rådet i mars, Treparsmöte Social Summit i oktober*

Europaparlamentet: *Processen i parlamentet*

Riksdagen: *Fakta-PM om Diskussionsunderlag om Europas sociala dimension*

SKL: *Debattartikel, Yttrande över EU-kommissionens initiativ till En europeisk pelare för sociala rättigheter*

Kontakt: *Annika Lindberg, Malin Looberger, Jeanette Grenfors*

Effektivare beslutsfattande i EU inom det sociala området

I april 2019 publicerade kommissionen ett meddelande om effektivare beslutsfattande inom socialpolitiken. I meddelandet identifieras delar av det sociala området var det skulle kunna finnas förutsättningar för en övergång till omröstning med kvalificerad majoritet. Kommissionen pekar därvid på den möjlighet som finns i den generella övergångsklausulen i EU-fördraget.

På det sociala området krävs idag enhällighet i rådet samt ett särskilt lagstiftningsförfarande. På några områden finns emellertid utrymme för förenklade ändringsförfaranden, så kallade passerelleförfaranden, vilka i grunden inte anses ändra kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna. När det gäller åtgärder som rör icke-diskriminering samt social trygghet och socialt skydd för arbetstagarna (utom i gränsöverskridande situationer), anser kommissionen i sitt meddelande att det kan finnas skäl att diskutera användning av passerelleförfaranden.

Enligt kommissionen kan sådana ändringar i beslutsordningen vara motiverade, eftersom det främjar ett mer heltäckande och effektivt icke-diskrimineringsskydd, samt på ett bättre sätt stödjer moderniseringen av medlemsstaternas sociala trygghetssystem.

SKL har inte slutligt behandlat de frågeställningar som lyfts i meddelandet. Från allmän utgångspunkt framstår det som angeläget att lagstiftningen från EU inom det sociala området fortsatt bygger på att medlemsstaterna arbetar mot gemensamma politiska mål, som sociala pelaren och Agenda 2030.

Det bör också framhållas att det sociala området liksom socialförsäkringsområdet i huvudsak är skattefinansierade verksamheter. Det kommunala självstyret och den lokala demokratin har därför en central roll. Subsidiaritetsprincipen gör sig därmed starkt gällande vid bedömning av lämpligheten av EU-lagstiftning på detta område. SKL förutsätter också att regeringen fortsatt värnar den svenska arbetsmarknadsmodellen. Sammantaget finns därför starka skäl mot att införa kvalificerad majoritet i beslutsfattandet.

Frågan bereds vidare under hösten i SKL:s arbetsutskott och i förbundets EU-beredning samt genom påverkansarbete, bland annat i Kooperation med CEEP och CEMR.

Kommissionen: *Meddelande om ett effektivare beslutsfattande inom socialpolitiken*

Riksdagen: *Fakta-PM om effektivare beslutsfattande på det sociala området*

Övrigt: *CEEP bidrag till debatten om Passerelleförförande på det sociala området*

Kontakt: *Helena Linde, Jeanette Grenfors, Malin Looberger*

EU-direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska Unionen

Förslaget till arbetsvillkordirektiv, som man nu är överens om, föregicks av att kommissionens genomförde en så kallad *refit*-översyn, samt ett första och andra samråd med de europeiska arbetsmarknadsparterna om en möjlig revidering av upplysningsdirektivet. Upplysningsdirektivet handlar om vilken information arbetsgivaren ska ge arbetstagaren om dennes anställningsvillkor. Det är implementerat i Sverige genom bestämmelserna i § 6 c-g i lagen om anställningsskydd (LAS). Förhandlingar om upplysningsdirektivet mellan de europeiska arbetsmarknadsparterna kom dock aldrig till stånd, trots arbetsgivarnas önskan om detta.

Den 21 december 2017 presenterade kommissionen förslaget till arbetsvillkordirektiv. Syftet med arbetsvillkordirektivet är att främja säkrare och tryggare anställningar, säkra arbetsmarknadens anpassningsförmåga och förbättra arbetsvillkoren för arbetstagare i EU. Ett "EU-LAS", om man så vill.

Det nya direktivet är tillämpligt på anställningskontrakt och anställningsförhållanden definierade i lag, kollektivavtal och praxis i respektive medlemsstat med beaktande av EU-domstolens

praxis. Medlemsstaterna kan besluta att direktivets bestämmelser inte är tillämpliga på anställningskontrakt med mindre än tre arbetstimmar per vecka under en genomsnittlig referensperiod om fyra veckor. Det informationspaket som arbetsgivaren ska lämna en arbetstagare om dennes anställningsvillkor enligt upplysningsdirektivet utvidgas i arbetsvillkordirektivet.

Det införs även bestämmelser som är nya för EU-nivån, bland annat ett antal minimirättigheter för anställningsvillkoren. De nya minimirättigheterna rör frågor om maximal längd för provanställning (sex månader), begränsning av möjligheten att förbjuda parallella anställningar, minsta förutsägbarhet för arbete och kompletterande åtgärder för behovsavtal, möjlighet att begära en tryggare anställningsform under vissa förutsättningar samt rätt till utbildning under vissa förutsättningar. Direktivet innehåller även bestämmelser om möjlighet att avvika från minimirättigheterna genom kollektivavtal, tvistelösning och sanktioner. Det finns även skrivningar i de inledande skälen till direktivets artiklar och vissa artiklar om respekt för arbetsmarknadsparternas autonomi och att medlemsstaterna kan överlåta till parterna att genomföra direktivet under vissa givna förutsättningar.

Direktivet trädde i kraft 11 juli och ska implementeras i nationell lagstiftning före den 1 augusti 2022.

Övrigt om förhandlingsprocessen

Under förhandlingsprocessens gång har SKL lämnat ett yttrande i frågan till Arbetsmarknadsdepartementet. Förbundet har också suttit med i en referensgrupp på Arbetsmarknadsdepartementet med arbetsmarknadens parter och diskuterat direktivförslaget inför de rådsarbetsgruppsmöten i Bryssel som departementet deltagit vid.

Två frågor har varit av särskilt vikt för SKL att bevaka i förhandlingarna:

› Definitioner av arbetstagare och arbetsgivare.

Kommissionen föreslog i sitt ursprungliga förslag definitioner på EU-nivå av dessa begrepp. SKL ville fortsatt främst definiera dem på nationell nivå. Begreppen kommer att fortsatt definieras på nationell nivå, men med en hänvisning till EU-domstolens rättspraxis.

- › Möjlighet att göra avsteg från minimirättigheterna genom kollektivavtal. SKL ville att möjligheten att göra avsteg skulle vara absolut och att våra kollektivavtal inte ska överprövas av EU-domstolen. Förbundet ansåg att skrivningarna i kommissionens ursprungliga förslag riskerade att äventyra den svenska partsmodellen. Enligt den överenskomna direktivtexten får medlemsstaterna tillåta arbetsmarknadens parter att avvika från minimirättigheterna genom kollektivavtal.

Processen präglades av en bred svensk samsyn kring brister i kommissionens förslag till arbetsvillkordirektiv. Regering, riksdag och arbetsmarknadens parter ansåg att det ursprungliga förslaget inte i tillräcklig utsträckning tog hänsyn till den svenska kollektivavtalsmodellen, med starka autonoma parter som självständigt reglerar sina inbördes relationer och villkoren på arbetsmarknaden. Parterna har därför drivit ett omfattande enskilt och gemensamt påverkansarbete på nationell och europeisk nivå, för att få till stånd nödvändiga ändringar. Initiativ har också tagits i samarbete med de nordiska arbetsgivarorganisationerna, med fokus på att säkra möjligheten att genom kollektivavtal göra avsteg från minimirättigheterna, samt att inte införa europeiska definitioner för arbetstagar- och arbetsgivarbegreppen. Det är avgörande att detta fortsatt definieras på nationell nivå. SKL har även bedrivit påverkansarbete i samarbete med CEEP, genom inspel till deras yttrande i frågan, samt på möten med kommissionen och representanter från Europaparlamentet.

Ministerrådet: *Direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen*

Kontakt: *Jeanette Grenfors*

Inrättande av en europeisk arbetsmyndighet

Den 13 mars 2018 presenterade kommissionen ett förslag om en europeisk arbetsmyndighet (ELA) som man efter trepartsförhandlingar nu är överens om. ELA inrättas som ett nytt decentraliserat EU-organ med säte i Bratislava, Slovakien. Myndigheten tas i drift under 2019 och ska vara fullt fungerande inom fem år.

ELA:s syfte är att bistå medlemsstaterna och kommissionen i frågor som rör arbetskraftens fria rörlighet på den inre marknaden och samordning av de sociala trygghetssystemen inom EU. Myndigheten har följande särskilda mål:

- › Underlätta tillgång till information om rättigheter och skyldigheter i gränsöverskridande situationer, samt tillgången till relevanta tjänster.
- › Underlätta och stödja samarbete mellan medlemsstaterna i fråga om efterlevnaden av EU-rätten på området, bland annat genom att underlätta samordnade och gemensamma inspektioner.
- › Erbjuder medling och underlätta lösningar vid gränsöverskridande tvister mellan medlemsstaterna.
- › Stödja samarbete mellan medlemsstaterna i arbetet med att förebygga och förhindra odeklarerat arbete.

I december 2017 höll kommissionen ett särskilt samrådsmöte i Bryssel, inför det kommande förslaget om en europeisk arbetsmyndighet, med de europeiska arbetsmarknadsparterna Business-Europe/UEAPME (nuvarande SMEunited), CEEP och ETUC. Arbetsgivarna var tveksamma inför initiativet, bland annat med hänvisning till oklarheter beträffande syfte, bredd och mervärde. Parterna underströk vikten av att kommissionen fortsatt samråder med och inkluderar dem i arbetet med dessa frågor, samt att nationell kompetens, parternas roll, nationella kollektivavtal och nationella arbetsrättsliga system måste respekteras.

Efter det att kommissionen presenterat sitt förslag om en europeisk myndighet i mars 2019, inrättade kommissionen också en rådgivande

grupp av centrala berörda parter. Gruppen ska ägna sig åt praktiska aspekter kring ELA:s verksamhet, i syfte att underlätta och påskynda inrättandet av myndigheten. De europeiska arbetsmarknadsparterna har deltagit i denna grupp, där även SKL funnits representerade genom CEEP. Gruppen har tagit fram en slutrapport om sitt arbete till kommissionen.

CEEP har också tagit fram ett eget yttrande om ELA.

På nationell nivå har Arbetsmarknadsdepartementet kallat arbetsmarknadens parter till en referensgrupp om ELA och arbetsmarknadsministern har kallat till ett särskilt möte i frågan. Parterna har fått lämna preliminära synpunkter i yttrande till departementet.

SKL förordar att ELA får ett avgränsat uppdrag, med fokus på informations spridning, stöd och rådgivande insatser kring frågor som rör den fria rörligheten inom EU. ELA ska inte påverka medlemsstaternas kompetensområden eller arbetsmarknadens parter autonomi. Det framgår också av den slutliga överenskommelsen, men det är viktigt att fortsatt understryka och vidhålla. I Sverige har parterna ett stort ansvar för förhållandena på arbetsmarknaden. Det är grundläggande för Sveriges vidkommande att parterna får behålla dessa uppgifter.

Förbundet välkomnar en stående arbets- eller referensgrupp med arbetsmarknadens parter kring frågor om arbetstagares rörlighet och hur vi ska möta ELA:s uppdrag. Det finns idag ingen motsvarande myndighet på svensk nivå. Istället har flera olika myndigheter uppgifter som gäller fri rörlighet för arbetstagare inom unionen. Arbetsmiljöverket har till exempel fått flera uppgifter när det gäller utstationerade arbetstagare. En helhetsöversyn behövs för att utreda vilka myndigheter som bör ha uppdrag inom området och hur ELA:s samspel med svenska myndigheter ska organiseras framgent.

Ministerrådet: Förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten

Regionkommittén: Yttrande om inrättandet av Europeiska arbetsmyndigheten

Kontakt: Jeanette Grenfors

Nya EU-regler om utstationering antagna

Den 28 juni 2018 antogs ändringar i utstationeringsdirektivet. Syftet med de nya reglerna är att tillfälligt utstationerade arbetstagare ska ha samma lön som inhemska arbetstagare som utför samma arbete. Den svenska regeringen har varit pådrivande för att få till stånd ändringarna. De nya reglerna ska implementeras i medlemsstaterna inom två år.

Regeringen tillsatte i juli 2018 en utredning, i syfte att föreslå hur ändringsdirektivet ska implementeras i svensk rätt (kommittédirektiv 2018:66). Särskild utredare var Marie Granlund. En referensgrupp med representanter från arbetsmarknadens parter, däribland SKL, knöts till utredningen. Utredningen överlämnade den 4 juni 2019 sitt betänkande *Genomförande av ändringar i utstationeringsdirektivet*, SOU 2019:25. Betänkandet är nu ute på remiss till bland annat SKL. Yttrande ska lämnas senast den 16 september 2019.

Regionkommittén: *Yttrande om översyn av utstationeringsdirektivet*

Regeringen: *Utredning om genomförande av ändringar i utstationeringsdirektivet*

Kontakt: *Jeanette Grenfors*

Översyn av reglerna för samordning av de sociala trygghetssystemen

De europeiska bestämmelserna för samordning av de nationella trygghetssystemen avgör vilket lands system som en medborgare, som flyttar inom EU, tillhör. Bestämmelserna innebär att medborgare inte kan lämnas utan socialt skydd eller erhålla dubbel täckning i gränsöverskridande fall. Varje medlemsland har rätt att utforma sitt eget socialförsäkringssystem och bestämma vilka förmåner som erbjuds, vilka villkor som gäller och hur förmånerna ska beräknas. Medlemsstaterna bestämmer också själva om frågor som ålderspension, arbetslöshets- och familjeförmåner.

Kommissionen presenterade i december 2016 ett förslag om ändringar i EU:s regelverk om samordning av de sociala trygghetssystemen, förordning 883/2004 samt 987/2009. Förslaget syftar enligt kommissionen till att fortsätta moderniseringen av bestämmelserna för att de bättre ska anpassas till de sociala och ekonomiska förutsättningarna i medlemsstaterna.

Förslaget fokuserar på fyra områden där förbättrade samordningsbestämmelser bedöms vara nödvändiga:

- › Ekonomiskt icke-aktiva medborgares tillgång till sociala trygghetsförmåner.
- › Förmåner vid långvarigt vårdbehov.
- › Arbetslöshetsförmåner.
- › Familjeförmåner.

Därtill föreslås en rad ändringar för att förbättra administrationen av bestämmelserna och samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter.

Förhandlingar i ministerrådets arbetsgrupp var intensiva under 2018 och en överenskommelse nåddes vid EPSCO-rådets möte i juni samma år. Även i Europaparlamentets sysselsättningsutskott var det ett aktivt arbete. Europaparlamentet antog sin position i EMPL utskottet den 20 november 2018. De poängterar bland annat en mer rättvis tillgång till socialt skydd för gränsöverskridande arbetare, en uppdatering av regelverken för arbetslöshet och familjeförmåner samt bättre samarbete mellan medlemsstater på området.

Trilogförhandlingar mellan institutionerna har pågått under våren i år, vilket resulterade i ett provisoriskt avtal mellan förhandlarna i Europaparlamentet och ministerrådet om att uppdatera lagstiftningen. Ministerrådet har dock inte godkänt det provisoriska avtalet då det bland medlemsstaterna fortfarande inte finns en kvalificerad majoritet bakom det. Förhandlingarna kommer därmed att fortsätta under det finländska ordförandeskapet och det nya Europaparlamentet under hösten.

SKL har följt frågan aktivt och har bland annat yttrat sig till Socialdepartementet över delar av förslaget. Förbundet är i flera delar skeptiskt till förslaget som berör arbetslöshetsförmåner, långvarigt vårdbehov och familjeförmåner, vilka bedöms vara de områden som får störst inverkan på kommunal och regional verksamhet.

Kommissionen: *Förslag till revidering av förordning*

Ministerrådet: *Pressmeddelande, Rådets överenskommelse*

Europaparlamentet: *Utkast till yttrande*

Riksdagen: *Fakta-PM om EU:s förslag till samordning av sociala trygghetssystem*

Kontakt: *Jeanette Grenfors*

Europeiska arbetsmarknadsparternas arbetsprogram för 2019–2021

De europeiska arbetsmarknadsparterna CEEP (offentliga arbetsgivare), BusinessEurope (privata arbetsgivare), SMEunited (arbetsgivare för små och medelstora företag, tidigare UEAPME) och ETUC (Europafacket) har antagit ett nytt gemensamt arbetsprogram för perioden 2019–2021.

Arbetsprogrammet innehåller sex prioriterade frågor som parterna ska arbeta gemensamt med:

1. Digitalisering.
2. En förbättrade arbetsmarknad och sociala system.
3. Kompetens och färdigheter.
4. Psykosociala aspekter och risker på arbetsplatsen.
5. Stärka arbetsmarknadens parter för en starkare social dialog i EU.
6. Cirkulär ekonomi.

Arbetsprogrammet presenterades gemensamt av parterna vid en konferens i Bryssel den 6 februari 2019.

I frågan om digitalisering i arbetslivet höll parterna ett gemensamt kunskapsseminarium i Bryssel i februari. I juni inleddes förhandlingar om ett självständigt europeiskt ramavtal i frågan. Förhandlingarna väntas pågå till början av nästa år.

CEEP: *Arbetsprogrammet 2019–2021*

Kontakt: *Jeanette Grenfors*

Miljö, energi och transport

Prioriterad fråga 2019 - EU:s vattendirektiv - bättre hänsyn till lokala förutsättningar

Kommissionen planerar att innan 2025 revidera samtlig lagstiftning inom vattenområdet. Det innebär en översyn av ramdirektivet för vatten inklusive alla angränsande direktiv, däribland dricksvatten, grundvatten, prioriterade ämnen, badvatten och översvämningar. SKL arbetar för att samtlig lagstiftning ska lägga större fokus på uppströmsarbetet, det vill säga att större krav bör ställas på tillverkare av kemikalier och läkemedelsproducenter. Det är inte kostnadseffektivt att kontinuerligt ställa allt högre krav på dricksvatten- och avloppsrening.

Ramdirektivet för vatten

Ramdirektivet för vatten, EU:s övergripande regelverk om vatten, berör kommuner och regioner på många olika sätt och har bland annat bäring på vattenförsörjning, avlopp, vattenkraft, infrastrukturutveckling och, genom kopplingen till den svenska plan- och bygglagstiftningen, bostadsbyggande. Kommissionen har under hösten 2018 inlett en utvärdering av direktivets ändamålsenlighet. SKL framhåller att rent vatten och god vattenkvalitet är av största vikt, men att direktivet behöver förändras och ta bättre hänsyn till verksamheter som fyller viktiga samhällsfunktioner, som till exempel avloppsreningsverk, bostadsbyggande och annan nödvändig infrastruktur.

Utformningen av direktivet leder enligt SKL till att det tillstånd som eftersträvas närmast är en opåverkad miljö, som i många fall ligger långt ifrån de miljöer som påverkats av människor under generationer, genom bebyggelse, vattenkraftsutbyggnad och andra åtgärder. En effekt av direktivets utformning, vilken klargjordes genom den så kallade Weserdomen (C-461/13), är att även små försämringar (på kvalitetsfaktornivå) innebär att ett projekt inte kan tillåtas. Det är inte rimligt att uppförandet eller utvecklingen av till exempel ett avloppsreningsverk, som är en miljövårdande åtgärd, inte ska kunna tillåtas med stöd av undantagen.

Förbundet anser att direktivet också måste ta större hänsyn till att vattenmiljöerna förändras naturligt. Exempelvis leder ett varmare klimat till förändrade ekologiska tillstånd som det i stort saknas möjlighet att reglera, särskilt på lokal nivå.

SKL har varit engagerade i kommissionens utvärdering av direktivet och svarat på det offentliga samrådet både enskilt, genom paraplyorganisationerna CEMR och CEEP, samt tillsammans med en rad andra svenska branschorganisationer. Förbundet har därtill deltagit i möten med såväl kommissionen som med Miljödepartementet och Näringsdepartementet, för att belysa hur direktivet påverkar samhällsviktig verksamhet. Kommissionen väntas presentera en rapport om utvärderingen under hösten.

Kommissionen: *Webbplats vatten*
Kontakt: *Maja Högvik*

Dricksvattendirektivet

Översynen av dricksvattendirektivet inleddes redan 2015 och i februari 2018 presenterade kommissionen sitt omarbetade förslag. Då föreslogs bland annat att kontrollfrekvensen för dricksvattenanläggningar skulle öka, samt att en riskbaserad metod för dricksvattenkontroll skulle införas. Kommissionen önskade också förtydliga kopplingen mellan dricksvattendirektivet och det övergripande ramverket för vattenskydd (ramdirektivet för vatten), genom att kräva bättre faroanalyser på råvatten. Därtill innehöll förslaget skrivningar om förbättrad tillgång till vatten för samtliga EU-medborgare, bland annat genom vattenfontäner på offentliga platser och analyser av hur särskilt utsatta och marginaliserade grupper skulle säkras tillgång till dricksvatten.

Svenska kommuner är både dricksvattenproducenter och kontrollmyndigheter och berörs därför i hög grad av direktivet. SKL har bedrivit ett aktivt påverkansarbete för att säkerställa att det ska anpassas efter svenska kommuners förhållanden. Förbundet har lyft, både genom Regionkommittén och i kontakter med Regeringskansliet, europaparlamentariker, paraplyorganisationer och andra intresseorganisationer, att den administration och de rapporteringskrav som föreslogs av kommissionen var alltför långtgående. Medlemsstaterna måste i högre grad själva få bestämma över hur kvaliteten på dricksvatten ska regleras. Det krävs också en flexibilitet för små dricksvattenproducenter.

Regionkommittén och Europaparlamentet antog sina respektive positioner redan under 2018. Förhandlingarna i ministerrådet har tagit längre tid och de enades om en allmän inriktning först under våren 2019. SKL har fått gehör för flera av de viktigaste synpunkterna i både Europaparlamentet och i ministerrådet och kommer nu att fortsätta bevaka trilogförhandlingarna som väntas inledas under hösten.

På nationell nivå arbetar SKL för en mer sammanhållen syn på dricksvatten. Det är viktigt att nationella myndigheter med ansvar för olika delar av dricksvatten samordnar arbetet med varandra och med kommunerna. SKL kommer också att diskutera med departement och myndigheter hur de nya förslagen för dricksvattenkontroll bäst implementeras i Sverige.

Kommissionen: Förslag till nytt dricksvattendirektiv

SKL: Pressmeddelande och yttrande

Övrigt: Right2Water

Kontakt: Michael Öhlund

Förslag till ny förordning om återanvändning av vatten

För att åtgärda vattenbristen inom EU presenterade kommissionen i maj 2018 nya regler för att stimulera ökad återanvändning av renat avloppsvatten inom jordbrukssektorn. Kommissionen föreslår ett antal minimikriterier med syfte att säkerställa att återanvändningen är säker för såväl miljö som för konsumenter.

Europaparlamentet och Regionkommittén har enats om sina respektive positioner, medan förhandlingarna fortfarande pågår i ministerrådet.

Återanvändning av vatten är redan idag vanligt förekommande i södra Europa, men kan komma att bli mer aktuellt även i Sverige om vattenbristen ökar till följd av klimatförändringarna. Det är därför viktigt att Sverige aktivt arbetar med att underlätta för regioner och kommuner att skapa en hållbar dricksvattenförsörjning genom att uppmuntra till återanvändning av dricksvatten. Jämfört med exempelvis avsaltningssystem är återanvändning ett mer hållbart alternativ.

SKL välkomnar förslaget och ställer sig positiva till reglering med hjälp av minimikriterier, men bedömer att det finns frågetecken kring förslagen om hur en tillståndsprocess ska gå till. Det är viktigt att det finns tydliga processer och en förenklad hantering för små anläggningar med låga risker. Även om syftet med förslaget på lagstiftning är gott, riskerar det att inte ge tillräcklig önskad effekt om administrationen är för omfattande.

Kommissionen: Förslag till ny förordning om återanvändning av vatten

Kontakt: Michael Öhlund

Avloppsdirektivet

Direktivet för rening av avloppsvatten från 1991 har utvärderats under det senaste året. Detta för att avgöra huruvida regelverket fortfarande är ändamålsenligt eller om det behöver revideras. Svenska kommuner driver avloppsreningsverk och påverkas i hög grad av direktivet. Kommissionen driver dessutom ett överträdelseärende mot Sverige, med anledning av att ett antal kommuner inte lever upp till kraven i direktivet.

SKL har svarat på det offentliga samrådet om direktivet och framför att utsläppskraven ska vara skarpa men relevanta och anpassade till att hantera de skilda förhållanden som råder inom och mellan medlemsstater. Det nuvarande direktivet är inte tillräckligt flexibelt för att på ett effektivt sätt säker-

ställa rening av de ämnen som verkligen gör skillnad för miljön. Kommissionen väntas presentera resultaten av utvärderingen under hösten.

Kommissionen: *Översikt avloppsvatten*
Kontakt: *Maja Högvik*

Prioriterad fråga 2019 – Lokalt och regionalt arbete för en cirkulär ekonomi med minskad plastanvändning i Europa

För att främja en cirkulär ekonomi presenterade kommissionen i slutet av 2015 en handlingsplan som omfattar en rad åtgärder. Merparten har redan genomförts. Däribland de fyra reviderade direktiven i avfallspaketet, som nu implementeras i medlemsstaterna. Som en del av handlingsplanen presenterades även EU:s första plaststrategi i februari 2018. Målet är att alla plastförpackningar på EU:s marknad återvinns senast 2030, att förbrukningen av plast för engångsbruk minskas och att avsiktlig användning av mikroplaster begränsas.

Kommissionen: *En cirkulär ekonomi, Meddelande om plast i den cirkulära ekonomin*
Kontakt: *Fredrik Bäck*

Förbud mot plaster för engångsbruk

I linje med åtagandena i EU:s plaststrategi följde i maj 2018 ett förslag till nytt direktiv för att minska användandet av engångsplaster. EU:s lagstiftande institutioner enades ovanligt snabbt om förbud mot de engångsprodukter som är de största nedskräparna, däribland plastbestick, sugrör och bomullspinnar i plast.

Därtill har man kommit överens om mål för minskad förbrukning och för ökad insamling, utökat producentansvar, märkningskrav samt åtgärder för att öka medvetenheten hos konsumenterna.

SKL välkomnar direktivet och anser att problemen måste åtgärdas vid källan. Förbundet betonar emellertid att de fall var problem måste åtgärdas nedströms, exempelvis kommunala och regionala vattenreningsanläggningars hantering av mikroplaster, måste kompenseras med full kostnadsäckning av producenterna. Detta i enlighet med principen om att förorenaren betalar.

Kommissionen: *Pressmeddelande, Förslaget i korthet, EU:s plaststrategi*
Kontakt: *Fredrik Bäck*

Mikroplaster

Under våren 2019 lämnade Europeiska kemikalie-myndigheten (ECHA) förslag om begränsningar av avsiktligt tillsatta mikroplaster i produkter. Förslaget har efterföljande varit ute på konsultation. En av frågorna som behandlades i förslaget var huruvida det fanns anledning att omfatta granulat för fyllning av konstgräsplaner med ett förbud, samt om granulat från bildäck i sådana fall ska hanteras på ett annat sätt än granulat av nytillverkad råvara.

SKL anser att förbud mot avsiktligt tillsatta mikroplaster är nödvändigt. Detta gäller inte enbart produkter såsom kosmetika och tandkräm, utan förbud måste övervägas i ännu flera led. I Sverige finns till exempel cirka 1 400 konstgräsplaner som, enligt en redovisning från Naturvårdsverket, idag utgör den näst största källan till mikroplastspridning efter biltrafiken.

Förbundet har besvarat konsultationen om begränsning av mikroplaster, och framhåller att det är av största vikt att all tillförsel av granulat på konstgräsplaner måste begränsas eller stoppas, alldeles oavsett om de härstammar från en nytillverkad produkt eller från ett avfall. Förslaget granskas nu av ECHA:s vetenskapliga kommitté.

ECHA: *Förslag om begränsning av mikroplaster*
Kontakt: *Fredrik Bäck*

Energi och minskad klimatpåverkan

Nya prioriteringar på energi- och klimatområdet väntas i samband med att den nya kommissionen tillträder framåt årsskiftet. Förändrade prioriteringar kan även omfatta frågan om hur mycket av EU:s budget och fonder som ska gå till klimatrelaterade investeringar.

För närvarande har kommissionen ett antal viktiga förslag på bordet inom energiområdet.

En ren jord åt alla, en långtidsstrategi för klimatarbetet framåt 2050

Förslaget siktar på den högre ambitionsnivån i Parisavtalet, med en maximal global temperaturökning på 1,5 grader – vilket emellertid konstateras vara svårt att nå. Dokumentet innehåller olika scenarier för åtgärder, med utgångspunkt att transformera ekonomin och samtidigt få en rättvis övergång för regioner och industrier med större behov av omställning och utbildning. SKL

och flera andra parter har i början av 2019 lämnat synpunkter via Regeringskansliet. Exempelvis lyfter kommissionen inte fram viktiga beståndsdelar i det som varit ett svenskt framgångsrecept för att minska de territoriella utsläppen under senare decennier: koldioxidskatt, fjärrvärme, kraftvärme och biobränsle. En viktig synpunkt är att EU:s regelverk ska vara teknikneutrala och undvika detaljstyrning.

Energiskattedirektivet och statsstödsreglerna

Energiskattedirektivet ska moderniseras. Gällande direktiv har fossil energi som norm och reflekterar inte principen om att förorenaren betalar. För skattebeslut inom EU gäller enhällighet, men eventuellt ska det prövas huruvida majoritetsbeslut i rådet kan användas för energiskattedirektivet.

Kommissionen ser också över statsstödsreglerna och har publicerat ett par konsultationer före sommaren. Bland annat föreslår kommissionen att stöd, det vill säga skattenedsättning, inte ska få ges till grödebaserade biodrivmedel. Kommissionen har en generellt negativ bild av dessa eftersom odling, oavsett miljöprestanda, indirekt anses leda till avskogning (ILUC). I Sverige har de flesta aktörer en mer positiv syn på möjligheten att åstadkomma både biodrivmedel och matproduktion. Detta gäller exempelvis bioetanol och rapsolja.

Förbud för statsstöd kommer eventuellt att begränsas till nya anläggningar. Kommissionens ställningstagande baseras på den begränsning av första generationens ”konventionella” biodrivmedel som beslutades i förnybarhetsdirektivet, med en frysning till de nivåer medlemsstaterna uppnått till 2020, eller maximalt sju procent konventionella biodrivmedel, som medlemsstaterna kan tillgodoräkna sig inom ramen för målet om förnybar energi. Möjligheter att gå längre i svensk politik, och på regional och lokal nivå, skulle alltså kunna begränsas kraftigt om möjligheten till skattenedsättning tas bort. I konsultationerna om energiskattedirektivet och statsstödsreglerna har SKL framfört att förnybara drivmedel måste ha långsiktiga förutsättningar för skattereduktion.

Fler initiativ från kommissionen

Ett gaspaket väntas läggas fram under hösten, främst om naturgas men även frågor som *power to gas* och *gas to power*, vätgas och biogas kan omfattas. En färdplan för energiinfrastruktur remitterades också under sommaren. Kommissionen har även ett förslag om att öka eurons internationella roll för energitransaktioner.

Kommissionen arbetar också vidare med sina satsningar med sikte på lokal och regional nivå. Borgmästaravtalet (Covenant of Mayors for Climate and Energy) arbetar för gemensamma angreppssätt för reducerade utsläpp och klimatanpassning för att nå EU:s mål.

EU:s Urbana Agenda arbetar för bättre regelverk, finansiering och kunskap via ett dussintal tematiska partnerskap, inklusive energi, klimatanpassning, cirkulär ekonomi, mobilitet och upphandling.

Energipaketet implementeras

Energipaketet *Ren energi för alla i Europa* beslutas i huvudsak under 2018 och ska implementeras i nationell lagstiftning senast under 2020.

Styrningsdirektivet (Governance) ställer krav på nationella energi- och klimatplaner (NECP). Planerna ska lämnas in senast 1 januari 2020, revideras år 2021 och därefter vartannat år med rekommendationer från kommissionen till medlemsstaterna. Åtterrapporering om framsteg påbörjas år 2023. En viktig fråga är hur kommuner och regioner involveras i de nationella planerna.

SKL fortsätter att bevaka implementeringen av Energipaketet. Detta med särskilt fokus på flera detaljstyrande direktiv, såsom energieffektiviseringsdirektivet (EED), direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD) och förnybarhetsdirektivet (RED).

Förslag till ny plan- och byggförordning och nya byggregler sänds ut på remiss under sommaren 2019, utifrån den överenskommelse om systemgräns för byggregler som nåtts inom den politiska genomförandegruppen för energiöverenskommelsen. SKL anser det vara viktigt att få till stånd teknikneutrala byggregler, som i fortsättningen inte missgynnar fjärrvärme och fjärrkyla i relation till värmepumpar.

Flera remisser från Regeringskansliet väntas under sommaren, om vita certifikat, inspektionskrav på uppvärmningssystem, laddinfrastruktur vid byggnader samt individuell mätning och debitering. I den senare frågan har kommissionen inlett ett överträdelseärende mot Sverige gällande det gamla direktivet, vilket Regeringskansliet hade till den 1 juli 2019 att besvara.

Kommissionen avser utarbeta en *Smart readiness Indicator* för byggnader till juni 2020, med fortsatta konsultationer och tester till dess. Detta omfattar exempelvis laddningsstruktur för fordon, men inte energieffektivitet. Den ska vara frivillig, men det finns risk att den vid kommande revisioner blir

obligatorisk, med kostnader för konsumenter och tveksam nytta.

En fråga som kan komma att prövas av kommissionen är förordningen om intäktsram för elnätsföretag, där Energiföretagen Sverige lämnat principiella klagomål.

Kommissionen: *Ren energi för alla i Europa, Energiunionen, Urban Agenda for the EU, Covenant of Mayors*

Regeringen: *Sveriges utkast till Nationell energi- och klimatplan*

Kontakt: *Andreas Hagnell*

hanterbara på en samlad nationell nivå, även om det förekommer variationer beroende på lokala förutsättningar. Sverige har 24 månader på sig att införa direktivet i svensk lagstiftning. Förbundet skiftar nu fokus från Bryssel till hemmaplan, och följer regeringens arbete med att implementera direktivet i svensk lag.

Kommissionen: *Pressmeddelande, Översikt förslaget*

Ministerrådet: *Direktivet om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon*

SKL: *Konsekvensbeskrivning och yttrande*

Kontakt: *Ida Nelson*

Prioriterad fråga 2019 - Mobilitet och infrastruktur

Hållbara transporter är en av kommissionens politiska prioriteringar för åren 2015–2019. Omkring 95 procent av fordonen på de europeiska vägarna drivs fortfarande med fossila bränslen. EU:s åtaganden enligt Parisavtalet innebär att de inhemska koldioxidutsläppen måste minska med minst 40 procent till år 2030. I slutet av år 2017 föreslog kommissionen att de genomsnittliga koldioxidutsläppen från både nya personbilar och lätta lastbilar ska vara 30 procent lägre år 2030, jämfört med år 2021.

Direktivet om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon antaget

Efter intensiva förhandlingar under våren antog Europaparlamentet och ministerrådet i mitten av juni nya regler för upphandling av utsläppsfria och utsläppsnåla fordon. Direktivet innebär nya definitioner för vad som ska klassificeras som rent fordon, samt uppdaterade minimimål för upphandling på nationell nivå, för lätta såväl som tunga fordon.

SKL har följt direktivet noggrant under hela processen, och har bland annat framfört behovet av teknikneutralitet, att ett bränsles klimatpåverkan ska bedömas utifrån livscykelperspektivet, att den svenska användningen av biobränslen inte ska begränsas och att målet om elektrifiering av busar ska begränsas till stadstrafik.

Den tidsplan för omställning och utbyggnad som direktivet anger innebär utmaningar för kommuner och regioner. Förbundet bedömer dock att de slutliga målnivåerna är i linje med medlemmarnas ambitioner och att målen bör vara

Direktivet om infrastruktur för alternativa bränslen

Kommissionen lanserade i slutet av mars 2019 en så kallad färdplan, där de bland annat informerar om en kommande översyn av direktivet om utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen (2014/94/EU). Kommissionen ska nu utvärdera direktivets genomslag och relevans, med hänsyn till den senaste tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen. Det är öppet för alla medlemmar i Sustainable Transport Forum (STF) att bidra i arbetet.

Kommissionen genomförde, i enlighet med artikel 10.2 i direktivet, en bedömning av de nationella handlingsprogrammen och deras samstämmighet på unionsnivå. Kommissionen riktade i ett meddelande kritik mot de nationella programmen, bland annat för att medlemsstaternas målsättningar för elektrifiering ansågs endera otillräckliga eller orealistiska.

SKL har sedan tidigare välkomnat en gemensam teknisk standard för infrastruktur för alternativa bränslen på EU-nivå, men är samtidigt kritisk till en del av kommissionens förslag som förbundet anser vara för detaljreglerande.

En första rapport om arbetet med översynen av direktivet presenteras i samband med STF:s möte i november 2019. En andra avrapportering planeras till första halvan av 2020.

Kommissionen: *Meddelande om en handlingsplan för infrastruktur för alternativa bränslen, Infrastruktur för alternativa bränslen – utvärdering*

SKL: *Yttrande om genomförande av direktivet om byggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen*

Kontakt: *Ida Nelson*

Översyn av TEN-T

EU:s transportpolitik, driven genom Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF) och de transportsystem som definieras i det Transeuropeiska transportnätverket (TEN-T), är viktiga mekanismer för utveckling av ett sammanlänkat europeiskt transportsystem. EU:s transportpolitik är även av betydelse för nationell och regional utveckling, inte minst i gränsregioner var EU:s regelverk utgör ett viktigt komplement till den nationella planeringen.

EU har genom TEN-T definierat nio prioriterade kärnkorridorer som ska utvecklas fram till 2030 och utgöra ryggrad i Europas transportsystem. Sverige är sammankopplat med TEN-T genom Scanmed-korridoren (Scandinavian-Mediterranean Core Network Corridor), som är Europas längsta transportkorridor och förbinder Norden med Medelhavet. År 2021 kommer förlängningar av stomnätsskorridorerna införlivas i CEF, något som förhandlats under våren 2019 och som kommer att slutförhandlas inom ramen för EU:s nästa långtidsbudget. SKL har framfört sitt stöd för de förslag till förlängningar av stomnätsskorridorerna Skandinavien-Medelhavet och Nordsjön-Östersjön som föreslås, men önskar emellertid att kommissionen ytterligare överväger de förslag på förlängningar som spelats in av svenska regioner.

Senast år 2023 ska kommissionen presentera en översyn av TEN-T och under hösten 2018 lanserades det arbete som ska leda fram till översynen. I april 2019 öppnade kommissionen upp för ett samråd gällande utvärdering av riktlinjerna för TEN-T. SKL besvarade detta och lyfte särskilt fram behovet av att uppdatera riktlinjerna, i syfte att på ett tydligare sätt stötta omställningen mot en fossilfri fordonsflotta samt för att fånga de möjligheter som ökad digitalisering av transportsystemet kan innebära. SKL lyfte även fram behovet av att ytterligare samordna de investeringsmedel som finns tillgängliga via nationella planer, länstransportplaner, EU:s regionalfonder och CEF.

Utvärderingen av riktlinjerna för TEN-T utgör återkoppling till kommission inför förberedelserna av en ny förordningstext. Fördjupade samråd följer efter det att kommissionen har publicerat det nya förslaget.

SKL: Remissvar Utvärdering riktlinjerna för TEN-T

Kontakt: Emma Ström

Ändringar i tågpassagerarförordningen

Kommissionen presenterade hösten 2017 ett förslag till ändringar i tågpassagerarförordningen, KOM (2017) 548, med syfte att garantera resenärer särskilda rättigheter. Förslaget innehåller bland annat bestämmelser om rätt till ersättning, information vid förseningar samt bestämmelser om assistans till personer med funktionsnedsättning. Förslaget innebär att resenärernas rättigheter stärks i vissa avseenden, samtidigt som det införs ett undantag från järnvägsföretagens ansvar för förseningar när dessa beror på naturkatastrofer och extrem väderlek, så kallad *force majeure*.

Dagens tågpassagerarförordning gäller för längre resor, samt för linjer som börjar utanför Sverige. I Sverige gäller Lag (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter för regionala resor med tåg, samt spårväg, tunnelbana och buss, på linjer som har en sträckning på under 150 km. Sverige gör i dagsläget ett undantag från den gällande tågpassagerarförordningen. För svenska förhållanden är det viktigt att detta undantag för regional tågtrafik även fortsatt går att göra. Kommissionen har föreslagit att bibehålla denna möjlighet, medan Europaparlamentet vill ta bort möjligheten till dispens. SKL har framfört att detta skulle innebära negativa konsekvenser för svenska förhållanden, då den regionala tågtrafiken är av stor betydelse för arbetspendling och vardagsresande. Förbundet befarar att det finns en risk att EU ställer krav på Sverige som är svåra att införliva i en nationell kontext, vilket följaktligen även skulle innebära kostnadsökningar.

Sedan hösten 2017 har förhandlingar genomförts och kompromissförslag lagts fram. Arbetet återstår emellertid innan en överenskommelse kan nås, och förhandlingarna kommer att fortsätta under det finländska ordförandeskapet.

Riksdagen: Fakta-PM om ändringar i tågpassagerarförordningen

Regeringen: Ministerrådets möte den 6 juni 2019

Kontakt: Sara Rhudin

Vård, omsorg och folkhälsa

Europeiska referensnätverk

Kommissionen har sedan våren 2017 inrättat europeiska referensnätverk (ERN) av vårdgivare. ERN skapades inom ramen för den europeiska lagstiftningen om gränsöverskridande vård. Syftet är att dela kunskap och kompetens inom EU för att förbättra diagnos och behandling av sällsynta och komplexa tillstånd. Nätverken består av specialister som håller virtuella paneldiskussioner om patientfall, samverkar inom forskning, utbyter information och expertis med varandra samt hjälper patienternas läkare att ställa rätt diagnos eller välja lämplig behandling.

En utlysning av ERN skedde i mars 2016. Detta resulterade i att det under mars 2017 lanserades 24 nätverk inom olika medicinska områden, som omfattar mer än 900 högspecialiserade enheter vid över 300 sjukhus i 26 medlemsstater. Dessa 24 områden rör idag främst sällsynta sjukdomar. Från Sverige deltar 30 enheter vid fem universitetssjukhus i 21 av totalt 24 referensnätverk.

I september 2018 utvärderades arbetet av en expertpanel. Utvärderingen visade att det var för tidigt att dra slutsatser om nätverkens resultat, men att de har stor potential genom såväl kun-

skapsutbyte som för råd kring enskilda patienter. I utvärderingen diskuteras också för- och nackdelar med utvidgade uppdrag till nätverket. Om nätverken fick mer resurser skulle de kunna utöka forskningen och arbetet med att ta fram vårdprogram.

Planer finns på att utlysa nya nätverk inom fler områden och att ge fler vårdgivare möjlighet att ansluta sig till befintliga nätverk. En ny utlysning kring deltagande i befintliga nätverk är planerad till juli 2019. För Sveriges del avser en sådan utlysning deltagande i de tre nätverk som vi ännu inte är medlem i. Ett arbete pågår i medlemsstaterna för att tydligare integrera ERN i de regionala hälso- och sjukvårdssystemen. Ett sätt som det görs på i Sverige är arbetet inom det nationella programområdet för sällsynta diagnoser (NPO), inom regionernas system för kunskapsstyrning.

SKL är positiva till ERN såväl som annan gränsöverskridande hälso- och sjukvårdssamarbete, under förutsättning att det sker inom ramen för medlemsstaternas självbestämmanderätt kring hälso- och sjukvårdens utformning, organisering och finansiering.

Kommissionen: Europeiska referensnätverk

Kontakt: Ulrika Vestin

Förslag till förordning om utökad samarbete kring utvärdering av läkemedel och medicinteknik

Kommissionen lämnade i januari 2018 ett förslag till en ny förordning om utvärdering av medicinsk teknik, läkemedel och medicintekniska produkter, som syftar till ökat samarbete mellan medlemsländerna. Förslaget till ny förordning har behandlats av Europaparlamentet och röstades igenom i februari 2019. Ministerrådet har dock fortfarande inte nått en överenskommelse. Under rådsmötet för sysselsättning och socialpolitik (EPSCO) den 14 juni 2019 lämnade det rumänska ordförandeskapet en lägesrapport om hur arbetet fortgår. Efter de båda institutionerna har antagit sina respektive positioner i frågan väntar förhandlingar om den slutgiltiga förordningstexten.

Syftet med förordningen är att undanröja hinder på den inre marknaden genom att skapa förutsägarbarhet för företag och enhetliga krav på dokumentation. Det ska också motverka dubbelarbete och skapa långsiktigt EU-samarbete på detta område.

Förslaget till förordningen innebär att kliniska utvärderingar av medicinsk teknik, så kallad *Health Technology Assessments* (HTA), ska göras unionsgemensamt. Utvärderingarna omfattar klinisk effekt och säkerhet, som sätts i relation till annan tillgänglig behandling av sjukdomstillståndet. När förordningen är implementerad omfattas alla nya läkemedel som är föremål för EU-gemensamt godkännande, samt vissa medicintekniska produkter och diagnostiska. Icke-kliniska HTA-analyser, exempelvis hälsoekonomiska, etiska eller organisatoriska, föreslås fortsatt göras på nationell nivå.

Enligt förslaget måste medlemsstaterna använda den unionsgemensamma utvärderingen som beslutsunderlag, och får inte göra egna kliniska HTA-analyser av samma teknik.

Unionsgemensamt framtagna HTA-utvärderingar ska utgöra beslutsunderlag när nya metoder ska införas i sjukvården. I flera regioner genomförs idag HTA-analyser av nya metoder och två myndigheter (SBU och TLV) har också i uppdrag att göra sådana. Förslaget kan innebära en besparing av resurser till detta arbete, men kan också komma att minska flexibiliteten i de nationella utvärderingar vad gäller till exempel hälsoekonomi, som ändå behöver göras.

Europaparlamentet antog i oktober 2018 förslaget med ett antal ändringar. Bland annat menar parlamentet att syftet med gemensamma HTA-analyser framför allt måste vara att säkerställa nytta för patienter. Vidare föreslogs att de obligatoriska inslagen bör bli färre, bland annat att medlemsländerna ska få göra egna kompletterande analyser.

SKL har till Socialdepartementet, Regionkommittén och svenska ledamöter i Europaparlamentet framfört att unionsgemensamma kliniska HTA-analyser skulle kunna innebära ett stöd till hälso- och sjukvården. Det finns behov av väl underbyggda kunskapsunderlag inför beslutsfattande inom hälso- och sjukvården, samt enhetlighet i kraven på vad företagen som tillhandahåller medicinsk teknik behöver redovisa. SKL motsätter sig dock obligatorisk användning av gemensamt framtagna kliniska HTA-analyser, eftersom det måste finnas utrymme för anpassning till lokala sammanhang. Unionsgemensamma analyser är nödvändigtvis inte relevanta för svenska förhållanden, och kan innebära dröjsmål i nationella och regionala processer för införande av nya medicinska metoder. SKL har också framfört att den föreslagna förordningen skulle få en direkt påverkan på hälso- och sjukvården, vilket förslaget inte belyser i tillräcklig utsträckning.

Kommissionen: *Utvärdering av medicinsk teknik och om ändring av direktiv 2011/24/EU*

Ministerrådet: *Lägesrapport från det rumänska ordförandeskapet*

Europaparlamentet: *Antagna ändringar*

Kontakt: *Sofie Alverlind*

Förbättrad sanitet kan begränsa Antimikrobiell resistens

Antibiotikaresistens utgör en betydande samhällsörda och ett växande globalt hot. Inom EU beräknas den årligen orsaka 33 000 dödsfall och ekonomiska förluster på 1,5 miljarder euro. Kommissionen har därför arbetat med att bekämpa antibiotikaresistens sedan slutet av 1990-talet.

I juni 2017 antog kommissionen en ny handlingsplan mot antibiotikaresistens. Handlingsplanen bygger på den så kallade *One Health-modellen* och omfattar insatser för både människor och djur, men beaktar även miljöns roll för utveckling och spridning av antibiotikaresistens.

Antimikrobiell resistens (AMR) – mikroorganismernas förmåga att motstå antimikrobiella medel som antibiotika – är direkt kopplade till sanitära förhållanden och befolkningens allmänna hälsotillstånd. I en omfattande studie, genomförd inom ramen för det EU-finansierade COMPARE-projektet, konstaterar forskare att förbättrad sanitet är ett effektivt sätt att begränsa AMR. Högst nivåer återfinns i Asien, Afrika och Sydamerika medan Västeuropa, Nordamerika, Australien och Nya Zeeland, i allmänhet regioner med bättre hygienförhållanden, har de lägsta nivåerna av antimikrobiell resistens.

COMPARE-projektet tillämpar molekylär teknik för att förbättra identifiering samt lindring av nya infektionssjukdomar och livsmedelsburna utbrott. Med hjälp av jämförbara globala data, hämtad från avloppsvatten i 74 städer i 60 länder, har forskarna skapat den första världskartan över AMR-nivåer i övervägande hälsosamma populationer. Projektet banar väg för utvecklandet av en etiskt försvarbar och ekonomiskt genomförbar global övervakning och prognosering av AMR. Ambitionen är att utveckla ett system för utbyte och tolkning av information i realtid, som kan användas för att hindra gränsöverskridande smittspridning och potentiella pandemier, såsom ebola, mässling, polio eller kolera.

Sverige spelar sedan länge en internationellt ledande roll i arbetet mot antibiotikaresistens och ingår i ministeralliansen The Alliance of Champions, som Sverige tillsammans med Storbritannien initierade år 2015.

Sveriges regering har gett Vetenskapsrådet i uppdrag att inrätta ett tioårigt nationellt forskningsprogram om antibiotikaresistens. Syftet är att främja forskning om nya antibiotika och öka kunskapen om hur antibiotikaresistens kan motverkas. Vetenskapsrådet är värd för Joint Programming Initiative on Antimicrobial Resistance (JPIAMR). Sekretariatet koordinerar forskningsprogram och internationella utlysningar och stödjer samarbeten för att överbrygga kunskapsbrister om antibiotikaresistens.

SKL är en av 25 myndigheter och organisationer som inom ramen för informationskampanjen *Skydda antibiotikan* samarbetar för att ge råd och kunskap om val i vardagen. SKL stödjer dessutom arbetet med den nationella arbetsgruppen Strama, som arbetar för rationell antibiotikaanvändning och för patientens rätt till bästa infektionsbehandling, i en sjukvård som motverkar antibiotikaresistens.

Strama ingår i sin tur i det europeiska programmet ECAMPS (European Competencies in Antimicrobial Prescribing and Stewardship), som drivs av organisationen ESCMID. Målsättning är att höja kompetensen om antibiotikaresistens och handläggning av infektioner, hos all sjukvårdspersonal inom hela EU. Utöver det europeiska partnerskapet arbetar Strama för att höja kompetensen ytterligare i Sverige, samt för erfarenhetsutbyte med andra länder.

Kommissionen: *Handlingsplan mot antibiotikaresistens, Riktlinjer för återhållsam användning av antimikrobiella medel inom humanmedicin*

Övrigt: *Skydda antibiotikan, Strama, JPIAMR*

Kontakt: *Agneta Andersson*

Inre marknaden och konkurrensfrågor

Arbetet med EU:s regelverk för statsstöd

EU:s regler om statligt stöd ställer idag detaljerade krav på transparens, former för offentliggörande, årlig rapportering och registerföring av stöd. Området är minst sagt snårigt och svårt. En allmän modernisering av tillämpningen av EU:s regler påbörjades därför redan år 2014 – och den pågår fortfarande. Inför den nya kommissionens mandatperiod görs nu breda uppföljningar av hur statsstödsreglerna fungerar inom en lång rad områden.

Översynen gäller många delar, bland annat den allmänna gruppundantagsförordningen, förordningen om stöd av mindre betydelse, riktlinjerna för regionalstöd, ramverket för stöd till forskning, utveckling och innovation, meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, riktlinjerna för riskfinansiering, riktlinjerna för stöd till flygplatser och flygbolag, riktlinjerna för stöd till miljöskydd och energi, riktlinjerna för undsättnings- och omstruktureringsstöd samt riktlinjerna för stöd till järnvägsföretag och meddelandet om kortfristig exportkredit.

Den nu pågående kontrollen av reglernas ändamålsenlighet får ses som ett första steg inför den tillträdande kommissionens planering av arbetet under kommande period. Fler öppna samråd är att vänta.

Den modernisering av statsstödsregler som år 2014 genomfördes på EU-nivå, under rubriken *State Aid Modernisation* (SAM), innebar förutom en ambition om förenkling också tydliga krav på den lokala och regionala nivåns hantering av offentlig finansiering inom många områden. Det nya regelverket innebär exempelvis att kommuner och regioner måste redovisa sina överväganden kring varför vissa finansieringsåtgärder vidtas och på vilken grund de är förenliga med EU:s regler om statligt stöd. SAM:s implikationer har varit särskilt synliga i samband med finansiering av regionala flygplatser, men reglerna har även relevans på andra områden.

Moderniseringen av reglerna omfattar såväl förändrade bestämmelser om handlägningsprocessen som nya materiella regler i riktlinjer för olika sektorer. En viktig del i regelverket avser hur kommissionen övervakar stödgivning i medlemsländerna. I korthet innebär det ett, vid vissa mindre stöd, förenklat efterföljande övervakningsförfarande. Detta gäller exempelvis viss finansiering av bredbandsutbyggnad, stöd till innovation eller främjande av kultur och kulturarv. Större stöd, som kan antas snedvrida konkurrensen, ska anmälas till kommissionen för en granskning innan en utbetalning får göras.

Den allmänna gruppundantagsförordningen

Den allmänna gruppundantagsförordning (kommissionens förordning 651/2014) – också kallad GBER – kan tillämpas på vissa statliga stöd under åren 2014–2020. Förordningens tillämpningsområde är omfattande. Målet är att påskynda handläggning av stöd som främjar ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft, men också att flytta tyngdpunkten i kommissionens tillsyn av statligt stöd till de stöd som mest snedvrider konkurrensen. Förordningens tillämpningsområde har därför utvidgats med förordning (2017/1084).

Stöd som uppfyller förutsättningarna i gruppundantagsförordningen kan beviljas utan förhandsgodkännande från kommissionen. Sammanfattande information om en stödordning, eller ett stöd för de ändamål som omfattas av förordningen, ska delges kommissionen inom 20 arbetsdagar efter det att stödåtgärden träder i kraft. Anmälningarna skickas via Näringsdepartementet.

Kommissionen publicerar den sammanfattade informationen på sin webbplats, och medlemsstatens myndigheter ska likaledes publicera en text om stödåtgärden på internet. Kommissionen kontrollerar i efterhand att gruppundantagsförordningens bestämmelser iakttas.

SKL fortsätter, bland annat via sitt medlemskap och engagemang i de europeiska paraplyorganisationerna CEMR och CEEP, att bevaka utvecklingen och att synliggöra de problem som statsstödsreglernas praktiska tillämpning kan ge upphov till i olika sektorer. Det sker både löpande och inom ramen för den inledande *fitness check* som påbörjats av kommissionens generaldirektorat för konkurrens (DG COMP).

Kommissionen: *Modernisering av statsstödsreglerna, Samråd om statsstöd*

Regeringen: *Statsstöd*

Kontakt: *Helena Linde*

Statsstödsregler för drifts- och investeringsstöd till regionala flygplatser

Reglerna innebär att kommuner och regioner kan göra investeringar i regionala flygplatser med upp till tre miljoner passagerare per år, utan krav på att meddela kommissionen och därmed behovet att invänta förhandsbesked. Förordningen ger möjlighet att täcka driftkostnaderna för flygplatser med högst 200 000 passagerare per år, under förutsättning att vissa regler uppfylls. Kommissio-

nen gör därmed bedömningen att dessa små flygplatser inte snedvrider konkurrensen på den inre marknaden.

I en så kallad *fitness check* inför arbetet den kommande mandatperioden har kommissionen efterfrågat synpunkter på regelverket. I nära samarbete med företrädare för de regionala flygplatserna välkomnar SKL möjligheten att lämna synpunkter, och instämmer i de synpunkter som framförts från flygplatsernas sida. Förbundet understryker att den rättsliga osäkerheten och den administrativa bördan kring regelverkets tillämpning behöver minskas, på såväl EU-nivå som vid nationell implementering.

På EU-nivå behövs ett större utrymme för nationella stödordningar. Det bidrar till att skapa flexibilitet och minska administration och kostnader, inte minst för små flygplatser. De detaljerade reglerna kring hur en flygplats upptagningsområde bestäms bör kunna tillämpas mer flexibelt. Dagens snäva bestämning (60 minuter resa alternativt 100 km från flygplatsen) innebär en alltför stelbent tillämpning.

Vad gäller villkoren för startstöd, investeringsstöd och driftstöd i riktlinjerna för stöd till flygbolag och flygplatser, bör förutsättningar för mindre flygplatser beaktas i större utsträckning än idag. Mindre regionala flygplatser behöver ett utökad utrymme för stöd vad gäller såväl stödnivåer som stödperiodens längd – ambitionen om fullständig utfasning av stöd inte rimlig. Passagerarnivåerna, som sätter ramarna för tillämpning av gruppundantag, bör höjas till minst 500 000 passagerare per år. Vidare innehåller regelverket för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (SGEI-reglerna) detaljregler som inte överensstämmer med det övriga regelverket.

Den fortsatta handläggningen av statsstödsreglernas betydelse på flygets område sker i nära samverkan med Näringsdepartementet, samt företrädare för de regionala flygplatserna och dess ägare.

Kommissionen: *Den allmänna gruppundantagsförordning*

Kontakt: *Helena Linde, Ulrika Appelberg*

Upphandlingsmyndighetens enhet för EU:s statsstödsregler

Regeringen har inrättat en särskild enhet under Upphandlingsmyndigheten, som ska vägleda kommuner och regioner i frågor som rör EU:s statsstödsregler. Enheten ger råd och vägledning i be-

dömningen av vad som kan utgöra statligt stöd och vilka handläggningsåtgärder som behöver vidtas. Myndighetens uppdrag är brett, men har särskilt fokus på bostadsförsörjning och bostadsmarknaden.

SKL samverkar med myndigheten och Regeringskansliet i utvecklingsfrågor när det gäller statligt stöd.

Upphandlingsmyndigheten: Statsstöd

Kontakt: Helena Linde

Tjänstedirektivet och notifieringsdirektivet

Kommissionen bereder ett förslag till nytt direktiv om tillämpningen av tjänstedirektivet. Arbetet avser bland annat en ordning för anmälan till kommissionen av förfaranden och krav som rör tjänster. Det handlar också om vissa andra ändringar i tjänstedirektivet och förordning (1024/2012) om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden.

Målet med förslaget är att säkerställa en väl fungerande inre marknad genom att få den redan befintliga och EU-rättsligt reglerade anmälningsproceduren att fungera bättre. En effektiv och enhetlig kontroll av om medlemsstaternas förslag till regler uppfyller kraven i tjänstedirektivet, kan enligt kommissionen endast uppnås genom regler på EU-nivå. Förslaget har ännu inte slutförhandlats.

EU-domstolen har i relativt ny rättspraxis om tjänstedirektivets tillämplighet sagt att vissa krav i detaljplaner ska anmälas och prövas mot tjänstedirektivet (se EU-domstolens förhandsavgörande – i den så kallade Visser- domen C-360/15 och C-31/16). Detta synsätt har överraskat och var svårt att förutse när tjänstedirektivet antogs år 2006. Noterbart i sammanhanget är att det i ett inledande skäl (skäl 9) till tjänstedirektivet tydligt noteras att bland annat bestämmelser om fysisk planering, som gäller lika för tjänsteleverantörer och privatpersoner, undantas från direktivets tillämpningsområde.

I förhandsavgörandet har EU-domstolen trots detta kommit fram till att de krav som en nederländsk kommun fastställt i detaljplan, visserligen kan vara tillåtliga efter proportionalitetsprövning, men att de utgör sådana krav som träffas av artikel 15.3 i tjänstedirektivet och därför ska anmälas innan de antas. De krav som ställdes innebar i realiteten ett förbud mot att handla med kläder och skor utanför stadskärnan. Kraven syftade till att bevara en levande stadskärna.

I enlighet med den svenska plan- och bygglagen (PBL) strävar kommunernas fysiska planering efter att skapa goda livsmiljöer och att möjliggöra en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Regleringar i detaljplan vilar alltid på en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Vårt regelverk speglar i stort principerna om nödvändighet och proportionalitet i tjänstedirektivet. Dagens utformning av PBL innebär att det eventuellt skulle gå att hantera en anmälnings- och prövningsrutin i förhållande till tjänstedirektivet.

Vad som kommer att gälla för framtida regleringsbehov är emellertid svårare att sia om. Med stor sannolikhet kommer förutsättningarna för handeln att förändras, men tjänstedirektivet kommer inte att kunna förändras i samma takt. När det finns möjlighet att diskutera förutsättningarna för hur tjänstedirektivet ska tillämpas är det därför från kommunal synvinkel mycket angeläget att ge plats för nödvändig styrning av samhällsutvecklingen.

Det är inte heller uppenbart vilka konsekvenser Visser- domen kommer få i en svensk kontext, eftersom förhandsavgörandet ska läsas i relation till nederländsk lagstiftning. Om relationen mellan fysisk planering och tjänstedirektivets tillämpning ska förstås så att notifieringsskyldighet gäller för alla krav som tar sikte på handel kommer det att få konsekvenser för detaljplaneprocessen. Framför allt kommer det att leda till onödiga förseningar. Det kan också leda till att nödvändiga investeringar inte kommer till stånd. Tid är pengar i plan- och genomförandeprocessen – och alla risker i form av hinder och förseningar har ett pris.

SKL vill därför att regeringen, på EU-nivå, agerar mot anmälningsplikten för detaljplaner. Helst ser förbundet att det införs ett undantag, så att tjänstedirektivet överhuvudtaget inte tillämpas på åtgärder som rör fysisk planering. I andra hand bör regeringen sträva efter en tillämpning av direktivet som inte leder till ökade risker och förseningar på grund av nya administrativa skyldigheter. SKL har tillskrivit regeringen i frågan.

Kommissionen: *Tjänstedirektivet, Dokumentbeteckning för förslaget under förhandling*

EU-domstolen: *Visser- domen*

SKL: *SKL:s skrivelse till regeringen*

Riksdagen: *Fakta-PM om direktiv om anmälningsförfarande för tjänsteregler*

Övrigt: *Tjänstedirektivet ökar handeln*

Kontakt: *Helena Linde*

Migration, integration och mänskliga rättigheter

Global överblick

Enligt FN:s flyktingorgan UNHCR tvingas en person att lämna sitt hem varannan sekund, till följd av konflikt och förföljelse.¹ Globalt befinner sig idag 70,8 miljoner människor på flykt, den högsta siffran sedan andra världskriget. Av dem är cirka 41,3 miljoner kvar i sitt hemland medan 25,9 miljoner befinner sig i ett annat land och 3,5 miljoner har ansökt om asyl. En stor andel av dessa personer, cirka 25 miljoner, beräknas vara minderåriga. De länder där det befinner sig flest personer på flykt är Turkiet, Uganda, Pakistan, Libanon och Iran.

Asylmottagandet i Sverige

Cirka 580 840 personer ansökte om asyl i EU under 2018, en minskning med cirka 11 procent jämfört med motsvarande siffra 2017. Under första kvartalet 2019 har 157 970 personer ansökt om asyl i EU², en ökning med cirka 10 procent jämfört med samma period förevarande år. De största grupperna har under första kvartalet 2019 kommit från Syrien, följt av Venezuela och Afghanistan. Asylsökande från Venezuela har ökat med 158 procent jämfört med motsvarande period 2018.³

Under 2018 kom 141 472 migranter till Europa via Medelhavet och hittills i år har 26 388 personer kommit den vägen – främst till Grekland, Spanien och Italien.⁴ Av dessa är 58,8 procent män, 18 procent kvinnor och 23,2 procent barn.

- Not. 1. UNHCR 2019-07-09
- Not. 2. Avser förstagsansökningar
- Not. 3. Eurostat 2019-07-09
- Not. 4. UNHCR 2019-06-23
- Not. 5. Migrationsverket 2019-07-09

Asylmottagandet i Sverige

I Sverige sökte 21 502 personer asyl under 2018, av dessa var 944 ensamkommande barn. Majoriteten av de asylsökande kom från Syrien, cirka 13 procent, därefter följer Irak, Iran och Afghanistan.⁵

Migrationsverkets prognos för Sverige 2019:

Planeringsantagandet för Sverige är att cirka 21 000 personer kommer att söka asyl under innevarande år, varav cirka 1 000 ensamkommande barn.

Aktuellt

Den 20 juli 2016 infördes en tillfällig lag i Sverige som innebär att flyktingar och alternativt skyddsbehövande endast beviljas tillfälliga uppehållstillstånd. Undantagna är kvotflyktingar som beviljas permanenta uppehållstillstånd. Efter förslag från regeringen beslutade riksdagen den 18 juni att den tillfälliga lagen om uppehållstillstånd ska fortsätta gälla till och med den 19 juli 2021. Det innebär en fortsatt anpassning till den miniminivå som gäller enligt EU och internationella konventioner. Riksdagen sa också ja till att alternativt skyddsbehövande, på samma sätt som flyktingar, ska ha rätt att återförenas med sina familjer i Sverige. Lagändringarna trädde i kraft den 20 juli 2019.

Prioriterad fråga 2019 – Ett hållbart asyl- och flyktingmottagande i hela EU

Kommissionen lade i maj 2016 fram ett förslag om ett nytt gemensamt asylsystem, CEAS, som innehåller sju rättsakter, det så kallade asylpaketet. För mer information om kommissionens förslag se *På gång inom EU våren 2017 och hösten 2017*.

Medlemsstaterna har fortfarande inte lyckats enas om två av de sju lagförslagen i asylpaketet. De två förslag som det är svårigheter att komma överens om är asylprocedurförordningen och Dublinförordningen, den senare reglerar bland annat vilken medlemsstat som ska ansvara för prövningen av en asylansökan.

Aktuellt på migrationsområdet i EU

En utökad kust- och gränsbevakning

Under våren 2019 har medlemsländerna och Europaparlamentet enats om att stärka den europeiska kust- och gränsbevakningsbyrån, Frontex. Detta genom ett utökat mandat och en fast styrka på 10 000 gränsvakter till år 2027, som när som helst ska kunna bistå medlemsstater i behov av stöd. Det utökade mandatet innebär bland annat att byrån kommer att ha fler uppgifter i fråga om att återsända de personer som inte har rätt att komma till EU och även att bistå med stöd i återvändandeprocessen. Det innebär också ett utökat mandat att samarbeta med länder utanför EU, för att bättre skydda EU:s yttre gränser och bekämpa så kallad irreguljär migration och gränsöverskridande brottslighet.

Frontex kommer inte att ta över medlemsstaternas ansvar gällande förvaltningen av de yttre gränserna och återsändande, utan endast agera på begäran av ett medlemsland.

Målet är att denna insats ska bidra till en återgång till den fria rörligheten inom Schengenområdet.

Operation Sophia

EU:s operation i Medelhavet, den så kallade operation Sophia, fick under våren förnyat mandat av medlemsstaterna att fortsätta fram till slutet av september 2019. Efter påtryckningar från Italien blir de fartyg som tidigare varit en del av operationen – och som har räddat migranter i sjönöd – kvar i hamn. Istället ska operationen i fortsättningen endast verka från luften för att bekämpa smuggling av vapen, olja och människor. I mandatet ingår även fortsatt utbildning av Libyens kustbevakning.

Operation Sophia har tidigare bistått migranter i sjönöd, trots att det inte har varit ett uttalat mål för verksamheten. Ett åtagande som i praktiken upphörde efter att Italiens inrikesminister, Matteo Salvini, började skicka fartygen till områden där det varken fanns migranter eller smugglare. Detta ledde i sin tur till att Tyskland drog tillbaka sin styrka från operationen.

Då antalet migranter som kommer till EU via Medelhavet har blivit färre de senaste åren, har också antalet personer som har omkommit eller rapporterats saknade minskat. År 2015 omkom eller saknades 3 771 personer efter att ha försökt nå Europa via Medelhavet, år 2018 var siffran 2 277 personer. Som andel är detta dock en markant ökning från 3,6 promille till 1,6 procent vilket indikerar att färdvägen har blivit än mer riskfylld.

Samarbete med länder utanför EU

EU:s samarbete med länder utanför EU, så kallade tredjeländer, fortsätter bland annat genom ekonomiskt stöd via African Trust Fund (EUTF for Africa). Syftet med samarbetet är att minska incitamenten för migration och på så sätt få ned antalet så kallade irreguljära migranter. Syftet är även att öka möjligheten att sända tillbaka personer som inte har rätt att stanna i EU, genom att förmå ursprungsländerna att ta emot sina medborgare.

EU samarbetar med IOM och UNHCR på plats i Libyen för att kunna evakuera de migranter som lever där, många gånger under miserabla förhållanden, till sina respektive hemländer. I mars i år hade drygt 37 000 migranter återvänt till sina ursprungsländer.

Det pågår även ett samarbete med Niger och IOM för att omplacera personer som befinner sig i Libyen och som bedöms ha asylskäl. I ett första steg flyttas dessa personer till ett flyktingläger i Niger för att sedan omplaceras till ett EU-land inom ett par månader. I våras hade cirka 2 500 personer flyttats från Libyen till Niger.

Generellt har dessa åtgärder inneburit en fokusförflyttning till den mer externa dimensionen av migration under de senaste rådsordförandeskapen, Österrike och Rumänien. Detta troligen till följd av medlemsländernas svårigheter att komma överens i migrationsfrågan, framför allt vad gäller hur asylsökande ska fördelas mellan medlemsländer. Frågan har blivit än mer polariserad sedan kommissionen presenterade sitt förslag 2016, som bland annat syftade till en mer rättvis fördelning av flyktingar vid händelse av högt mottagande.

Övrigt på migrationsområdet

Frågan om att öka den så kallade lagliga migrationen är aktuell, bland annat genom en översyn av blåkortsdirektivet som gör det möjligt för kvalificerad arbetskraft från tredjeland att få arbetstillstånd i EU.

EU hoppas också att förmå medlemsstaterna att ta emot fler kvotflyktingar genom så kallad vidarebosättning. Målet är att vidarebosätta 50 000 flyktingar under en tvåårsperiod, med förhoppningen att detta ska minska de irreguljära överfarterna via exempelvis Medelhavet.

En översyn av återvändandenedirektivet pågår för att öka möjligheten att sända tillbaka de personer som har fått ett slutgiltigt avslag på sin asylansökan.

Det har blivit svårare för fartyg som räddar migranter i sjönöd på Medelhavet att få tillstånd att lägga till i hamn. Flera länder runt Medelhavet har motsatt sig att dessa fartyg anlöper hamn, vilket har lett till att de tvingats ligga till havs i flera veckor. Kommissionen arbetar därför för att få till stånd ett tillfälligt regelverk, så kallade tillfälliga landsättningsarrangemang, för att kunna landsätta personer som har räddats på Medelhavet.

Asyl- och migrationsfonden (AMF)

Kommissionen har föreslagit att den tidigare Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) ska döpas om till Asyl- och migrationsfonden (AMF).

Kommissionen föreslår att 10,415 miljarder euro ska avsättas till den nya Asyl- och migrationsfonden inom ramen för den nya budgeten, vilket skulle innebära en ökning med 51 procent jämfört med den tidigare programperioden. Ökningen motiveras med att migration även i framtiden kommer att vara en stor utmaning för EU.

För mer information om vilka områden som föreslås prioriteras se *På gång inom EU våren 2019*.

SKL: Asyl- och flyktingmottagande, integration

Kontakt: Lotta Dahlerus

Jämställdhet och likabehandlingsfrågor

Två rapporter från Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE)

Bättre balans mellan arbetsliv och privatliv minskar löneskillnaderna

Löneskillnaderna mellan könen avslöjar de olika verkligheter som kvinnor och män står inför i sina yrkesmässiga och personliga liv. Idag tjänar kvinnor i EU28 i genomsnitt 16 procent mindre per timme än män. Den största inkomstskillnaden gäller par med barn, vilket visar att den ekonomiska kostnaden för att ha en familj faller tungt på kvinnors axlar. Initiativ för balans mellan arbetsliv och privatliv kan bidra till att öka kvinnors sysselsättning och minska könsskillnader, men bara om både kvinnor och män har stöd från arbetsgivare.

Jämställdhet förtjänar mer än 1 procent

EU:s budget kan vara en kraft för tillväxt och utveckling, och fondprogrammen har bidragit till att omvandla mindre utvecklade regioner och minska ojämlikheterna i EU.

En ny rapport från EIGE visar dock att mindre än 1 procent av EU:s struktur- och investeringsfonder har avsatts för att främja jämställdhet, samt att jämställdhetsintegrering har haft liten inverkan på det faktiska innehållet i fondprogrammen.

Kommissionens förslag till EU:s nästa långtidsbudget visar en ännu lägre ambitionsnivå. Trots EU:s lagliga skyldigheter och politiska åtaganden för jämställdhet kvarstår skillnader mellan kvinnor och män i alla medlemsländer. ”Vi föreslår att nästa långtidsbudget ska verka för framtiden för hela befolkningen. Fondprogrammen är den mest direkta vägen för EU:s resurser att nå de som behöver dem – en jämställdhetsintegrerad budget skulle säkerställa att kvinnor och män skulle ha lika mycket nytta av fonderna”, menar Virginija Langbakk, direktör för EIGE.

Rapporten visar i detalj hur EU:s institutioner och medlemsländer kan förverkliga jämställdhetsmålen genom en förbättrad jämställdhetsbudgetering.

EIGE: *Tackling the gender pay gap: not without a better work-life balance, Gender budgeting. Mainstreaming gender into the EU budget and macroeconomic policy framework*

Kontakt: Anna Ulveson

Ministerrådets slutsatser om jämställdhet

Vid rådsmötet för sysselsättning och socialpolitik (EPSCO) i juni fastslogs ett antal slutsatser på jämställdhetsområdet.

Avskaffa löneskillnader mellan kvinnor och män

Medlemsstaterna uppmanas att undersöka och förbättra alla tillgängliga åtgärder, eller införa nya, i syfte att:

- › Säkerställa en effektiv nationell tillämpning av den rättsliga principen om lika lön för lika arbete eller arbete av lika värde.
- › Främja jämställdhet inom utbildning och sysselsättning för att ta itu med segregeringen på arbetsmarknaden.
- › Underlätta för både kvinnor och män att kombinera arbete, familj och privatliv.

Vidare uppmanades kommissionen att anta en jämställdhetsstrategi efter 2019 och att aktivt följa upp utvärderingen av direktiv (2006/54/EC) om implementering av fördragsprincipen om lika lön, samt överväga behovet av förändringar i direktivet.

Prioritera jämställdhetsintegrering i den kommande långtidsbudgeten

Jämställdhetsintegrerad budget har en fast grund i EU:s fördrag om Europeiska unionens funktionssätt. EU är på väg att definiera sina politiska prioriteringar för tiden efter 2020. Det är absolut nödvändigt att den framtida EU-budgeten prioriterar jämställdhet i hela budgetramen och i fondprogrammen.

Anti-diskrimineringsdirektivet fortsatt blockerat

Vid ministerrådsmötet presenterades en lägesrapport om förslag till det så kallade antidiskrimineringsdirektivet. Syftet med förslaget är att diskrimineringsgrunderna ska få ett likvärdigt skydd på EU-nivå.

Kommissionen presenterade förslaget till direktiv i juli 2008. Det krävs enhällighet i rådet för att direktivet ska antas. Ett antagande av förslaget har sedan det lades fram blockerats av några medlemsstater, men förhandlingar pågår fortsatt.

Ministerrådet: Att överbrygga lönegapet mellan könen: centrala strategier och åtgärder, Prioritera jämställdhetsintegrering i långtidsbudgeten, Uppföljande rapport om direktivförslag om implementering av principen om likabehandling för alla

Kontakt: Anna Ulveson

EU-direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare

I april 2017 presenterade kommissionen ett förslag till EU-direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare. Det nya EU-direktivet syftar till att tackla underrepresentationen av kvinnor på arbetsmarknaden samt att öka incitamenten för fäder att ta ut familjerelaterad ledighet – och därigenom främja jämställdhet och lika möjligheter.

Initiativet omfattade en lagstiftande och en icke-lagstiftande del. Direktivförslaget innebär höjda samt nya minimistandarder för föräldra- och pappaledighet respektive för ledighet för vård av anhörig. Mer anpassningsbara arbetsvillkor och familje- eller vårdrelaterad ledighet är steg mot ett mer socialt Europa. Målet är att underlätta för föräldrar och för dem som vårdar anhöriga att skapa en balans i vardagen – och därmed slippa välja mellan familj och karriär.

Huvudpunkter i det nya direktivet:

- › Rätten till åtminstone tio dagars ledighet för fäder eller den motsvarande andra föräldern (där de erkänns enligt lag) i samband med födsel, med ersättning motsvarande åtminstone sjukpenning.
- › Individuell rätt till åtminstone fyra månaders föräldraledighet, av vilka två månader är icke-överförbara och betalda. Ersättningen för den icke-överförbara perioden fastställs av medlemsländerna.
- › Rätt till fem arbetsdagers ledighet per år för att vårda svårt sjuka eller beroende anhöriga.
- › Reglerna stärker också rätten för arbetande föräldrar (till barn upp till åtminstone åtta års ålder) och vårdare att kräva mer anpassningsbara arbetsscheman (exempelvis genom flexibla eller minskade arbetstimmar).

Direktivet trädde i kraft 12 juli och ska implementeras i nationell lagstiftning före den 1 augusti 2022.

Ministerrådet: Direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare

Kontakt: Malin Looberger

EU-samråd om jämställdhet

Kommissionen utlyste under våren ett öppet samråd om jämställdhetspolitik. Med samrådet vill kommissionen insamla synpunkter på jämställdhet i EU och vilka insatser som bör prioriteras framöver.

Jämställdhet mellan kvinnor och män är ett av EU:s grundläggande värden, och är förankrad i EU-fördraget, EUF-fördraget om unionens funktionssätt samt stadgan om de grundläggande rättigheterna.

Kommissionen har inte haft en jämställdhetsstrategi för perioden 2016–2019. Istället finns kommissionens *Strategiska engagemang för jämställdhet* som saknar samma status som en strategi. Genom en strategi skulle kommissionen bekräfta sitt åtagande för att främja jämställdhet och öka synligheten av, och medvetenheten om, jämställdhet inom samtliga politikområden.

I SKL:s svar på samrådet välkomnades en ny jämställdhetsstrategi. En ny strategi bör avspegla att det är den lokala och regionala nivån som har bäst förutsättningar att verka för reell jämställdhet och bekämpa ojämställdhet. Grundläggande är att arbeta med både jämställdhetsintegrering och särskilda åtgärder. Vikten av könsuppdelad statistik lyftes fram liksom jämn könsfördelning i politiken och implementering av rådande lagstiftning om lika lön. CEMR:s positionspapper om jämställdhet och SKL:s prioriterade EU-frågor 2019 bifogades svaret.

CEMR: *Positionspapper om jämställdhet*

Kontakt: Anna Ulveson

EU-samråd om lika lön för lika och likvärdigt arbete

Det öppna samrådet om lika lön är en uppföljning av EU:s handlingsplan 2017–2019 om att åtgärda löneklyftan mellan kvinnor och män. Handlingsplanen omfattar en bred och sammanhängande uppsättning åtgärder som ska levereras före årsskiftet. Åtta huvudsakliga insatsområden identifieras. Ett område är att förbättra principen om lika lön. Kommissionen kommer att bedöma behovet av ytterligare rättsliga åtgärder för att förbättra efterlevnaden av principen och kommer att ytterligare övervaka och upprätthålla befintliga EU-rättigheter.

Kvinnor i EU, inom alla ekonomiska sektorer, tjänar i genomsnitt 16 procent mindre per timme än vad män gör. Denna löneklyfta mellan könen har planat ut under de senaste fem åren. Med nuvarande förändringstakt skulle den dock inte undanröjas förrän i början av nästa årtusende, menar kommissionen i sin handlingsplan.

I EUF-fördraget är principen om lika lön förankrad i artikel 157. Artikel 4 i det omarbetade jämställdhetsdirektivet (2006/54/EG) slår fast likalöneprincipen, genom att föreskriva att för lika eller likvärdigt arbete är direkt och indirekt könsdiskriminering förbjuden vid alla former och villkor för ersättning.

Samrådet syftade till att samla in information, synpunkter och erfarenheter om hur principen om lika lön fungerar och genomförs. Detta för att belysa hur principen ska tillämpas på problem som uppstår på nationell såväl som EU-nivå, bland annat avseende bristande insyn i lönesättningen, skillnader i användningen av könsneutrala arbetsvärderingssystem och lönediskriminering.

CEEP har besvarat detta samråd, med inspel från SKL. Som huvudinvändning mot ytterligare lagstiftning inom löneområdet, ansåg CEEP att det redan finns tillräcklig lagstiftning som ger kvinnor och män rätt till lika lön för lika arbete. Det är därför bättre att fokusera på att genomföra redan existerande lagstiftning.

Kommissionen: *Handlingsplan 2017–2019: Åtgärda löneklyftan mellan kvinnor och män*

CEEP: *Svar på det öppna samrådet om lika lön för lika och likvärdigt arbete*

Kontakt: Anna Ulveson, Malin Looberger, Charlotta Undén, Jeanette Grenfors

#Power2Her – Kampanj för fler kvinnor i politiken

Inför Internationella kvinnodagen och Europaparlamentsvalet lanserade CEMR:s jämställdhetskommitté en kampanj, som syftar till att få in fler kvinnor i politiken. Detta bland annat genom ökad exponering av förtroendevalda kvinnor, ett evenemang i Bryssel samt lansering av en studie om kvinnlig representation på EU-, nationell, regional och lokal nivå.

CEMR-studien *Women in Politics* ger en besvärande överblick av kvinnors politiska representation mellan åren 2008–2018. På lokal nivå har andelen förtroendevalda kvinnor ökat från 28 till 30 procent. Endast 16 procent av Europas borgmästare är kvinnor och endast åtta europeiska huvudstäder har en kvinnlig borgmästare. Kvinnors representation i de nationella parlamenten har ökat från 25 till 29 procent sedan år 2008. ”Europa behöver fler förtroendevalda kvinnor för att våra representativa demokratier ska bli verklighet”, sade Emil Broberg, ordförande i CEMR:s jämställdhetskommitté och talesperson för jämställdhetsfrågor.

I Sverige är det nästan inga skillnader på könsfördelning om man jämför valresultaten över tid. Andelen kvinnliga förtroendevalda i kommunerna var cirka 43 procent både 2010 och 2018. I landstingen/regionerna var det cirka 47 procent kvinnor vid båda valen. En stor skillnad i det senaste valet är att andelen kvinnor som är ordförande i kommunstyrelser minskat från 37 till 32 procent.

I Europaparlamentsvalet i maj ökade andelen kvinnliga ledamöter från 36 procent till 40 procent.

CEMR: #Power2Her, *Women in Politics*

Kontakt: Anna Ulveson

Digitalisering, utbildning och kultur

Digitala Europa

Digitala Europa ingår i förslaget till nästa långtidsbudget, med ett av kommissionen föreslaget anslag på 9,1 miljarder euro. Initiativet är det första paneuropeiska digitaliseringsprogrammet och omfattar en sammanslagning av tidigare initiativ inom digitaliseringsområdet, såväl som nya satsningar. Programmet är indelat i fem olika delar och omfattar superdatorer, artificiell intelligens, cybersäkerhet och förtroende, digitala färdigheter samt digital transformation av offentlig administration och interoperabilitet. Förhoppningen är att programmet ska spela bra ihop med andra program, framför allt vad gäller Connecting Europe (CEF) och Horizon-programmen.

Omfattningen av nästkommande budget är inte fastställd ännu och programmets föreslagna budget kan därför komma att ändras. Detta inte minst med tanke på det nyttillträdande Europaparlamentet, rådet och kommissionen. Förhandlingarna gällande innehållet kan dock i nuläget anses vara färdiga.

Europeiska rådet: *Programmet för ett digitalt*

Europa 2021-2027

SKL: *Digitalisering*

Kontakt: *Felix Krause*

En ansluten digital inre marknad inom EU

Inom unionen råder en bred samsyn om att grundläggande tillgång till en digital inre marknad är en förutsättning för Europas utveckling. Att de europeiska medborgarna har rätt till internetåtkomst till rimliga priser är en grundläggande förutsättning för en fullt utvecklad framtida digital inre marknad. Den digitala utvecklingen kommer leda till en ännu starkare efterfrågan på nät och anslutningar med hög kapacitet. Enligt kommissionen är det viktigt att både den offentliga sektorn och Europas näringsliv drar nytta av digital teknik, samt att infrastrukturen utvecklas.

SKL stödjer kommissionens målsättning om att alla invånare ska ha tillgång till bredband av god kvalitet, så att alla i framtiden har möjlighet att ta del av god samhällsservice och information. Förbundet ska genom stöd till kommuner och regioner verka för att Sverige lever upp till målen. SKL stödjer utformningen av EU:s telekomlagstiftning i det nya telekomdirektivet som omfattar bland annat tjänster, konkurrensfrågor, spektrum och institutionella frågor. Det nya telekomdirektivet trädde i kraft december 2018 och ska vara genomfört i svensk lagstiftning senast december 2020. SKL bevakar den fortsatta implementeringen.

Kommissionen: *Den digitala inre marknaden*

SKL: *Ställningstagande till grund för påverkan på regleringsarbete inom digitalinfrastruktur*

Kontakt: *Michaela Stenman*

Aktiviteter inom e-upphandling och e-handel fortsätter

EU-direktivet om e-fakturerings vid offentlig upphandling implementeras nu i medlemsstaterna. I juni 2018 antog riksdagen den nya lagen om elektronisk fakturerings till följd av offentlig upphandling. Direktivet innebär att alla upphandlande myndigheter och enheter ska kunna ta emot elektroniska fakturor som överensstämmer med den nya europeiska standarden för e-fakturerings. Svensk lagstiftning är mer långtgående, då den även innebär att leverantörer till offentlig sektor ska skicka elektroniska fakturor som överensstämmer med den europeiska standarden, om inte annan standard avtalats.

Lagen omfattar alla inköp som görs från den 1 april 2019. När köp är baserat på ramavtal gäller det för fakturor som utfärdats till följd av upphandlingar som påbörjats efter ikraftträdandet 1 april 2019.

Standarden är klar och publicerades i Official Journal (OJ) den 17 oktober 2017. Inom ramen för Open PEPPOL finns nu en implementering av denna standard, som benämns som *PEPPOL BIS Billing 3*. Denna rekommenderas för användning i Sverige.

I allt fler europeiska länder implementeras PEPPOL, som är ett koncept för infrastruktur för informationsutbyte inom och mellan medlemsländerna, inom området elektroniska inköp. I Sverige rekommenderas PEPPOL:s infrastruktur samt ett antal handelsmeddelanden för e-handel i offentlig sektor, men för statliga myndigheter är det sedan den 1 november 2018 obligatoriskt att kunna ta emot enligt PEPPOL:s infrastruktur.

Enligt en föreskrift utfärdad av Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) i maj 2019, ska alla upphandlande myndigheter och enheter som omfattas av e-fakturalagen registrera sig som mottagare i PEPPOL:s registerfunktion för att kunna ta emot e-fakturor. Föreskriften träder ikraft den 1 december 2019.

När det gäller elektronisk offentlig upphandling finns bestämmelser om ingivande av anbud elektroniskt. Kommissionen har hittills tillhandahållit en tjänst för den egenförsäkran som används för kvalificering av leverantörer och att grund för uteslutning inte föreligger, ESPD. Denna webbaserade tjänst lades emellertid ned i april 2019.

Det innebär att upphandlande myndigheter får anvisa ESPD-formulär eller liknande som finns på den upphandlingsportal som de använder för upphandlingen. Vidareutveckling av standardiserat formulär för ESPD, samt förvaltningen av denna, kommer i fortsättningen Publikationskontoret att svara för.

Vad gäller stöd för e-upphandling finns det på europeisk nivå bland annat kommissionens expertgrupp med representanter från alla medlemsländer, som ska främja införandet av e-upphandling (EXEP). Gruppen arbetar kunskapsbyggande och ger råd kring tolkningsfrågor av direktivet avseende e-relaterade delar, införande, interoperabilitet och standarder. Från Sverige deltar representanter från Finansdepartementet och SKL. Flera rapporter har publicerats på kommissionens webbplats (DG GROW).

Kommissionen: *E-upphandling*

SKL: *E-handel och e-upphandling*

Övrigt: *CEN TC 440, SFTI, OpenPEPPOL, SIS*

Kontakt: *Kerstin Wiss Holmdahl*

PSI-direktivet

Innan sommaren godkände Europaparlamentet direktivet om öppna data och information från den offentliga sektorn, som är en utveckling av det tidigare PSI-direktivet. Det främsta syftet med direktivet är att tillgängliggöra stora mängder data för nya dataintensiva tekniker såsom AI. Medlemsländerna har nu två år på sig för att revidera sin lagstiftning och inkorporera dessa bestämmelser.

Kommissionen kommer nu att göra en lista över extra värdefull data, som ska tillgängliggöras i hela EU. Exakt vilka data det handlar om är ännu inte bestämt, men kommissionen har pekat på ett antal områden, exempelvis geospatiala data, jordobservation och miljö, meteorologi, statistik, företag och företagsägande samt rörlighet.

Kommissionen: *Översyn av PSI-direktivet*

Kontakt: *Felix Krause*

Artificiell intelligens (AI)

Kommissionen arbetar aktivt med att öka förtroendet för AI och har sammansatt en grupp oberoende experter för att stödja arbetet. Tanken är att det ska ske i tre steg: (1) formulera centrala krav för pålitlig AI, (2) upprätta pilotprocess för implementering och återkoppling samt (3) skapa ett internationellt samförstånd kring människocentrerad AI.

Steg ett har nu avklarats och steg två påbörjades under sommaren. Tillsammans med kommissionen fastslog expertgruppen sju förutsättningar för tillförlitlig AI.

› **Mänsklig medverkan och uppsikt:**

AI-system ska utgöra en källa till rättvisa samhällen genom att vara ett stöd för mänsklig medverkan och grundläggande rättigheter – och ska inte minska, begränsa eller underminera mänsklig självständighet.

› **Robusta och säkra system:**

Tillförlitlig AI kräver algoritmer som är tillräckligt säkra, tillförlitliga och robusta för att hantera fel eller inkonsekvenser i AI-systemens alla arbetsfaser.

› **Integritet och dataförvaltning:**

Medborgarna bör ha full kontroll över sina egna data. Dessa data får heller inte användas till att skada eller förfördela dem.

› **Öppenhet:**

AI-systems spårbarhet bör säkerställas.

› **Mångfald, icke-diskriminering och rättvisa:**

AI-system bör beakta människans alla grader av begåvning, färdigheter och krav samt garantera användarna tillgänglighet.

› **Samhällets och miljöns välbefinnande:**

AI-system bör användas till att stärka positiv social förändring samt öka hållbarheten och det ekologiska ansvaret.

› **Ansvarsskyldighet:**

Det bör införas mekanismer för att säkerställa ansvar och ansvarsskyldighet för AI-system och resultaten av deras processer.

Kommissionen: *Etiska riktlinjer för Artificiell intelligens*

Kontakt: *Felix Krause*

WiFi4EU

Under april 2019 genomfördes den andra finansieringsrundan av initiativet WiFi4EU. Initiativet möjliggör för kommuner att ansöka om finansiella bidrag på 15 000 euro som kan användas till att delfinansiera utbyggnaden av offentlig öppen wifi. Tanken med initiativet är att skapa en enkel och snabb process för att få ut pengar till sina satsningar. Därför är ansökningstiden mycket kort och konkurrensen stor. Av de 3 400 kommuner som kvalificerade sig för en check var 20 kommuner svenska och 15 placerades på väntelistan. Dessa står på tur om något av de kvalificerade projekten inte blir genomförda.

Kommissionen: *WiFi4EU*

Kontakt: *Felix Krause*

Index för den digitala ekonomin och samhället

Kommissionen presenterade i våras det senaste resultatet från sitt index för den digitala ekonomin och samhället (DESI). I den senaste mätningen presterar Finland bäst, efterföljt av Sverige, Nederländerna och Danmark.

Inom kategorin uppkoppling fokuserar indexet på tillgång och användning av bredband och trådlös uppkoppling. På bredbandssidan ligger Sverige på fjärdeplats med 76 procent i jämförelse med EU-snittet på 62,6 procent. Både användningen och täckningen har ökat märkbart under året som gått.

I kategorin humankapital landar Sverige på en andraplats efter Finland. Nära halva befolkningen har grundläggande digital kompetens vilket är markant över snittet i EU. Nästan 80 procent har grundläggande mjukvarukompetens. När det kommer till mängden IKT-specialister så ligger Sverige på andraplats med 6,6 procent. Trots detta har vi en stor brist på kompetens i Sverige.

Svenskar är generellt frekventa användare av internet och hamnar därför högt i index för användningen av internetjänster. Vi använder det för såväl privata ärenden som för rekreation. 91 procent av alla svenskar är online minst en gång i veckan. Fördelningen är dock inte jämn i samhället, då användningen är lägre hos låginkomsthushåll, äldre och personer med särskilda behov.

Ett område inom vilket Sverige är svagare är integrering av digital teknik, var vi hamnar på sjätte plats. Området fokuserar till stor del på små och medelstora företag men tar en allmän hänsyn till faktorer som användandet av sociala medier, molntjänster och elektronisk informationsspridning.

Den sista kategorin fokuserar på hur vi i Sverige arbetar med digitala offentliga tjänster. Området baseras på allt från öppna data till e-hälsotjänster. Även här ligger Sverige på sjätte plats vilket är en placering sämre än förra året. Vår största svaghet är inom öppna data, där vi ligger på plats 22 bland de 28 EU-länderna. Index baseras på medlemsländers nationella policy för öppen data, huruvida det finns portaler för öppna data och hur avancerad dessa är.

Kommissionen: *Index för digital ekonomi och digitalt samhälle*

Kontakt: *Felix Krause*

Erasmusprogrammet 2021-2027

I maj 2018 publicerade kommissionen sitt förslag till hur Erasmus+ ska utvecklas de närmaste åren. Enligt förslaget, som styrs av de allmänna budgetförhandlingarna, ska budgeten för programmet fördubblas. Av budgeten föreslås 26 miljarder euro avsättas till utbildning, tre miljarder euro till ungdomsfrågor och 500 miljoner euro till idrott.

Programmets struktur förordas stort sett hållas intakt jämfört med innevarande programperiod, även om namnet föreslås ändras till Erasmus. Medel avsätts fortsatt till stöd för mobilitet och samarbetsprojekt mellan deltagande länder, samt centraliserade åtgärder för policyutveckling för projekt inom utbildning, ungdomsfrågor och idrott. Med en fördubbling av budgeten förväntas 12 miljoner personer kunna delta i någon form av aktivitet, vilket är en tredubbling jämfört med innevarande program. Särskild fokus kommer att ges deltagande från grupper med större utmaningar. Noterbart är att Storbritannien även framöver, oaktat Brexit, kommer att kunna delta i programmet, eftersom det är öppet för associerade länder.

SKL har bland annat yttrat sig i frågan i samband med antagandet av Regionkommitténs yttrande om Erasmusprogrammets nästa programperiod. Förbundet anser att samarbetet som sker

inom ramen för Erasmusprogrammet är mycket värdefullt, men att ytterligare administration och överbyggnad bör undvikas i utformningen av nästa programperiod.

I skrivande stund pågår förhandlingar mellan ministerrådet och Europaparlamentet gällande den slutgiltiga utformningen av programmet. Ministerrådet antog sin partiella överenskommelse november 2018, dock utan fastställd budget. Europaparlamentet tog även sitt förslag under hösten 2018.

Vid det senaste mötet för utbildningsministrarna i Europa, maj 2019, presenterade det finländska ordförandeskapet färdigställandet av förhandlingarna kring Erasmus+ programmet som en av sina prioriterade frågor för hösten 2019.

Kommissionen: *Förslag till inrättande av Erasmus*

Ministerrådet: *Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättandet av Erasmus*

Europaparlamentet: *Betänkande om Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Erasmus*

Regionkommittén: *Yttrande om Erasmusprogrammet*

Kontakt: *Bodil Båvner*

Agenda för kultur

Den europeiska agendan för kultur har fokus på kulturens kraft och roll för social sammanhållning och hållbarhet genom delaktighet i kulturlivet, konstnärers rörlighet samt skydd av kulturarv. Kommissionen vill också stödja arbetstillfällen och tillväxt i den kreativa och kulturella sektorn genom att stärka konstarnas och kulturens roll i utbildning, lyfta fram viktiga kunskaper och förmågor samt uppmuntra till innovation inom området. Dessutom vill kommissionen stärka internationella kulturella relationer genom att i hög grad använda konst- och kulturområdets potential i processer för hållbar utveckling och fred. Kommissionen menar att agendan ska genomföras genom samarbete med medlemsstaterna och andra intressenter som civilsamhälle och internationella partners.

Under våren 2019 har även kommissionens nya arbetsplan för kultur sjuösatts. Arbetsplanen innefattar fem fokusområden: konstnärlig frihet, kulturarvets hållbarhet, social sammanhållning och välfärd, jämställdhet mellan kvinnor och män

samt internationella kulturella relationer. Områdena delas sedan upp i 17 handlingsplaner med olika arbetsmetoder för att uppnå eftersökta resultat.

Agendan ska bland annat implementeras genom OMC-metoden (Open Method of Coordination) i form av arbetsgrupper med experter från olika medlemsstater. Planerade arbetsgrupper är:

- › Jämställdhet i de kulturella och kreativa sektorerna – 2019
- › Samproduktion i den audiovisuella sektorn – 2019
- › Social sammanhållning (kultur som del av socialpolitik, hälsopolitik samt lokal utveckling, sektorsövergripande samarbete) – 2019
- › Arkitektur och bebyggd miljö av hög kvalitet för alla – 2020
- › Flerspråkighet och översättning – 2020
- › Anpassning till klimatförändringarna (kulturarv, kulturlandskap, historiska byggnader et cetera) – 2021
- › Status och arbetsvillkor för konstnärer och yrkesverksamma i de kulturella och kreativa sektorerna – 2021

Kommissionen: *En ny europeisk agenda för kultur*

Ministerrådet: *Rådets slutsatser om arbetsplanen för kultur 2019–2022*

SKL: *Kulturpolitisk positionspapper*

Kontakt: *Louise Andersson*

Kreativa Europa

Under hösten väntas förhandlingar mellan ministerrådet och Europaparlamentet inledas gällande ett förnyat program för Kreativa Europa. Ramprogrammet Kreativa Europa (COM (2018) 366) stöder europeisk kultur, kreativitet, film och andra audiovisuella verk. I förslaget märks ett utökat fokus på den digitala teknikens påverkan på förutsättningarna och möjligheterna för kulturen. Programmet föreslås delas in i tre delprogram: en kulturdel som främjar de kulturella och kreativa näringarna, en mediedel som stöder film, tv och videospel (audiovisuella verk) och en sektorsövergripande del som stöder åtgärder inom alla dessa områden.

SKL bevakar att det lokala och regionala självstyret på det kulturpolitiska området inte riskerar att begränsas samt att lokala och regionala erfarenheter och perspektiv ska tillvaratas i högre utsträckning i relevanta OMC-grupper.

Kommissionen: *Förslag till förordning om inrättandet av programmet Kreativa Europa (2012–2027)*

Ministerrådet: *Partiell allmän inriktning gällande Kreativa Europa*

Europaparlamentet: *Ståndpunkt gällande Kreativa Europa*

Regionkommittén: *Yttrande om Kreativa Europa*

Kontakt: *Louise Andersson*

Svenska delegationen i Regionkommittén

Europeiska regionkommittén är ett rådgivande organ med uppgift att bedöma EU:s lagstiftning och politik ur ett lokalt och regionalt perspektiv. Kommittén består av 350 ledamöter och 350 suppleanter som alla är folkvalda i kommuner och regioner i EU:s 28 medlemsländer.

Sverige företräds av 12 ledamöter och 12 ersättare. Alla svenska ledamöter arbetar i ett av Regionkommitténs sex utskott. Markerade politiker (*) är ordinarie ledamöter. SKL ger administrativt och sakkunnigt stöd till den svenska delegationen. Ledamöterna sitter även i SKL:s beredning för EU-frågor, som hanterar övergripande frågor om EU:s lagstiftning och politik ur ett lokalt och regionalt perspektiv.

CIVEX-utskottet

Utskottet för medborgarskap, styresformer, institutionella frågor och yttre förbindelser. Aktuella frågor under hösten är bland annat bekämpande av desinformation online, EU:s utvidgningspolitik samt regioner och kommuners bidrag till Afrikas utveckling.

COTER-utskottet

Utskottet för territoriell sammanhållningspolitik och EU:s budget. Aktuella frågor under hösten är bland järnvägssektorns utveckling och utformningen av nästa programperiods utvecklingsstrategier samt sammanhållningspolitik.

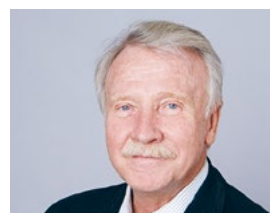
Jelena Drenjanin (M)*
Huddinge kommun

Åsa Ågren
Wikström (M)
Region Västerbotten

Ulrika Landergren (L)*
Kungsbacka kommun

Ilmar Reepalu (S)*
Delegationsordförande
Malmö stad

Carina Nilsson (S)*
Malmö stad

Karin Wanggård (S)*
Stockholm stad

Anders Knape (M)*
Vice-delegationsordförande
Karlstads kommun

Tomas Riste (S)*
Region Värmland

ECON-utskottet

Utskottet för ekonomisk politik. Aktuella frågor under hösten är bland annat den socioekonomiska omvandlingen av kolregioner i Europa och en europeisk ram för reglering av delningsekomin.

Pehr Granfalk (M)*
Solna stad

Caroline Hoffstedt (S)
Uppsala kommun

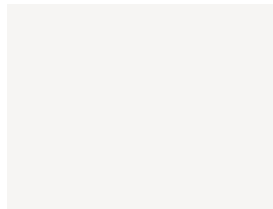
Krister Andersson (S)
Västra Götalandsregionen

Suzanne Frank (M)
Region Kronoberg

ENVE-utskottet

Utskottet för miljö, klimatförändringar och energi. Aktuella frågor under hösten är bland annat genomförandet av Parisavtalet och EU:s paket för ren energi, samt Borgmästaravtalet efter 2020.

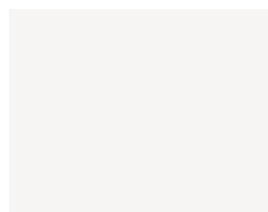
Vakant (MP)*

Jonny Lundin (C)
Region Västernorrland

Glenn Nordlund (S)
Region Västernorrland

Vakant (M)

NAT-utskottet

Utskottet för naturresurser och hälsa. Aktuella frågor under hösten är bland annat aktivt och hälsosamt åldrande, blandjordbruk samt motverkande av spridning av afrikansk svinpest.

Ewa-May Karlsson (C)*
Vindelns kommun

Birgitta Sacrédeus (KD)
Region Dalarna

Yoomi Renström (S)*
Ovanåkers kommun

Alexander Wendt (M)*
Region Blekinge

Marie Sällström (S)
Karlshamns kommun

Xamuel Gonzalez
Westling (V)
Hofors kommun

Mohamad Hassan (L)
Uppsala kommun

Marie-Louise
Rönnmark (S)
Umeå kommun

SEDEC-utskottet

Utskottet för socialpolitik, utbildning, sysselsättning, forskning och kultur. Aktuella frågor under hösten är bland annat ett digitalt Europa, forskningsinfrastruktur och motverkan av kompetensflykt i EU.

SKL:s ledamöter i CEMR

SKL är medlem i de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, CEMR. Organisationen bedriver ett systematiskt påverkansarbete gentemot EU:s lagstiftning och främjar samarbete mellan sina medlemmar. SKL företräds av fem ledamöter i CEMR:s beslutande organ, Policy Committee. Carola Gunnarsson är CEMR:s talesperson för sammanhållningspolitiken. Ilmar Reepalu är CEMR:s talesperson för urbana frågor. Emil Broberg är ordförande för den ständiga kommittén för jämställdhet och CEMR:s talesperson för jämställdhet. I CEMR:s globala motsvarighet, UCLG, är Anders Knappe och Lena Micko ledamot samt Carola Gunnarsson och Anders Henriksson ersättare.

Ledamöter

Anders Knappe (M)
SKL:s ordförande
Karlstads kommun

Carola Gunnarsson (C)
SKL:s 1:e vice ordförande
Sala kommun

Lena Micko (S)
SKL:s 2:e vice ordförande
Linköpings kommun

Anders Henriksson (S)
SKL:s styrelse
Region Kalmar län

Elisabeth Unell (M)
SKL:s förhandlingsdelegation
Västerås stad

Ersättare

Emil Broberg (V)
SKL:s styrelse
Region Östergötland

Ulrika Landergren (L)
SKL:s EU-beredning
Kungsbacka kommun

Dennis Wedin (M)
SKL:s styrelse
Stockholm Stad

Mari-Louise Wernersson (C)
SKL:s styrelse
Region Halland

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S)
SKL:s styrelse
Malmö Stad

Svenska delegationen i CLRAE

Europarådet arbetar för att främja demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Kongressen för lokala och regionala myndigheter (CLRAE) är en del av Europarådet och arbetar med dessa frågor på lokal och regional nivå. CLRAE ansvarar för övervakningen av hur konventionen om kommunalt självstyrelse tillämpas i medlemsstaterna.

Sverige företräds av sex ledamöter och sex suppleanter som alla är folkvalda i svenska kommuner och regioner. I november 2018 valdes Anders Knape (M) till ny ordförande för CLRAE. Uppdraget sträcker sig över två år.

Ledamöter

Yoomi Renström (S)
Delegationsordförande
Ovanåkers kommun

Anders Knape (M)
Vice delegationsordförande
Ordförande för kongressen
Karlstads kommun

Johan Rocklind (S)
Gnesta kommun

Thomas Andersson (C)
Region Jämtland Härjedalen

Jelena Drenjanin (M)
Huddinge kommun

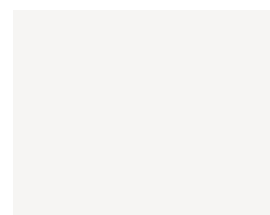

Henrik Fritzon (S)
Region Skåne

Ersättare

Amelie Tarschys Ingre (L)
Lidingö stad

Vakant (MP)

Henrik Hammar (M)
Örkelljunga kommun

Magnus Berntsson (KD)
Västra Götalandsregionen

Cecilia Dalman Eek (S)
Göteborg stad

Jens Sjöström (S)
Region Stockholm

Ordlista

A

Acquis communautaire

Franskt begrepp som syftar på hela EU:s regelverk, det vill säga medlemsstaternas gemensamma skyldigheter och rättigheter.

Amsterdamfördraget

EU-fördrag som undertecknades 1997 och trädde i kraft den 1 maj 1999. Det innehåller tillägg och ändringar av de fördrag som utgör grunden för EU.

B

Befogenhetsfördelning

Fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna delas in i tre typer:

1. Delade befogenheter (vanligast): Både EU och medlemsstaterna har rätt att stifta lagar inom ett visst område.
2. Exklusiva befogenheter för EU: Medlemsstaterna har oåterkalleligen av sagt sig alla möjligheter att agera.
3. Stödjande befogenheter: EU kan endast samordna och uppmuntra medlemsstaternas agerande. Principerna om subsidiaritet och proportionalitet styr ansvarsfördelningen så att denna indelning respekteras.

Beslut

Ett beslut är en rättsakt som till alla delar är bindande för dem det är riktat till. Det kan vara riktat direkt till en eller flera medlemsstater, till enskilda företag eller till individer.

Brexit

Folkomröstningen om Storbritanniens medlemskap i EU (engelska: United Kingdom European Union membership referendum, 2016) var en rådgivande brittisk folkomröstning gällande om Storbritannien ska lämna eller stanna kvar i EU. Alternativet för att lämna EU kallades även "Brexit" ("British Exit"). Alternativet för att stanna kvar kallades för "Bre-main" ("British Remain"). Omröstningen genomfördes den 23 juni 2016 och resulterade i att lämna-sidan vann med 51,9 procent röstandel.

Bästa praxis

Avser erfarenhetsutbyte mellan medlemsstater, regionala och lokala parter. Genom kunskapsutbyte och framhävande av "bästa praxis" kan parter inspireras och dra nytta av andras erfarenheter och kunskaper, som sedermera kan anpassas till den lokala kontexten.

C

Coreper

Coreper står för franskans Comité des représentants permanents, det vill säga Ständiga representanternas kommitté. I Coreper förbereds de ärenden som tas upp på rådets möten.

CLRAE

The Congress of Local and Regional Authorities (CLRAE) är en del av Europarådet, vars roll är att främja lokal och regional demokrati och stärka det lokala och regionala självstyret. Inom Europarådet är det CLRAE som ansvarar för övervakningen av hur Europakonventionen om kommunal självstyrelse tillämpas i medlemsstaterna. CLRAE består av 648 ledamöter som alla är folkvalda i kommuner och regioner i Europarådets 47 medlemsstater. Sverige företräds av sex ledamöter och sex suppleanter.

D

Direktiv

Rättsakt som är riktad till medlemsstaterna och bindande vad gäller de mål som ska uppnås och tidpunkter för dessa. Medlemsstaterna beslutar själva vad som ska göras för att föreskrifterna i direktivet ska uppfyllas.

E

EES

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet består av EU:s medlemsstater samt Island, Norge och Liechtenstein. EES-avtalet innebär huvudsakligen att EU:s regler för den inre marknaden med fri rörlighet över gränserna för varor, personer, tjänster och kapital ska gälla i alla 31 länder.

Enhällighet

Termen enhällighet innebär att alla medlemsstater i rådet måste vara överens för att ett förslag ska kunna antas. Eftersom detta försvårar beslutsprocessen i en union med 28 länder gäller nu regeln om enhällighet endast på särskilda områden, som beskattning och den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Europa 2020-strategin

Europa 2020-strategin antogs 2010 och är EU:s strategi för ökad ekonomisk tillväxt, jobb och välfärd i EU:s medlemsstater och i helhet. Strategin syftar till att skapa smart, hållbar tillväxt för alla.

Europaparlamentet

EU:s enda direkt folkvalda institution. Europaparlamentet har gradvis fått utökad makt och beslutar i dag tillsammans med rådet i lagstiftningsfrågor på de flesta områden. Parlamentet antar också budgeten och kontrollerar kommissionen politiskt. Europaparlamentet består av 751 ledamöter utsedda för fem år genom direkta val i medlemsstaterna. Sverige har 20 platser. Varje medlemsstat ska företrädas av högst 96 och minst sex ledamöter.

Europarådet

Europarådet är inte någon EU-institution, utan en mellanstatlig organisation med säte i Strasbourg. Europarådet strävar efter att stärka demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer bland de 47 medlemsländerna.

Europeiska centralbanken (ECB)

Europeiska centralbanken etablerades 1998 och är baserad i Frankfurt. Banken sköter penningpolitiken för de 19 medlemsstater som ingår i euroområdet. Dess huvuduppgift är att upprätthålla prisstabiliteten i euroområdet och genomföra den europeiska valutapolitiken, som fastställs av Europeiska centralbankssystemet (ECBS).

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK)

Ett av EU:s remissorgan vars ledamöter representerar civilsamhället. Kommittén har 350 ledamöter. Sverige representeras av företrädare från bland andra Svenskt Näringsliv, LRF och fackförbunden.

Europeiska gemenskapen (EG)

EG upprättades genom Romfördraget 1957, främst för att skapa en gemensam marknad utan inre gränser. EG var tidigare den del av EU-samarbetet som rymde politik för bland annat transporter, konkurrens, fiske och jordbruk, energi och miljö. Med Lissabonfördraget ersattes och efterträddes EG av EU.

Europeiska kommissionen

Den institution som representerar och försvarar hela EU:s intressen. Kommissionen har ensamrätt på att lägga fram nya lagförslag och handlingsprogram och ansvarar för att Europaparlamentets och rådets beslut genomförs. Den består av en ledamot från varje medlemsstat. Ursula von der Leyen tillträder ordförandeposten 1 november 2019. Ledamöterna beslutar kollektivt men har olika ansvarsområden. Mandatperioden är fem år. Efter varje val till Europaparlamentet ska en ny kommission utses.

Europeiska ombudsmannen

Europeiska ombudsmannen inrättades 1992 för att trygga en god och öppen förvaltning i EU-institutionerna. Ombudsmannen tar emot klagomål från EU-medborgare och juridiska personer i medlemsstaterna gällande bristfällig förvaltning vid EU:s institutioner eller organ (utom domstolarna).

Europeiska rådet

Europeiska rådet består av en ordförande, EU:s stats- eller regeringschefer samt kommissionens ordförande. Dess huvudsakliga uppgift är att dra upp politiska riktlinjer för EU:s utveckling. Europeiska rådet möts minst fyra gånger per år. Dess möten kallas informellt för toppmöten. Europeiska rådets ordförande väljs för en period av två och ett halvt år.

Europeiska terminen

En årligen återkommande sexmånadersperiod när medlemsstaternas budget och strukturpolitik ska granskas så att oförenligheter och framväxande obalanser kan upptäckas. Tanken är att stärka samordningen i det skede då viktiga budgetbeslut ännu är under behandling.

Europeiska unionens domstol

Består dels av domstolen med 28 domare och nio generaladvokater, dels den så kallade tribunalen (tidigare kallad förstainstansrätten) med 28 domare, alla utsedda för sex år på förslag från medlemsstaterna. EU-domstolen tolkar EU-rätten och lämnar förhandsavgöranden om reglernas innebörd på begäran av nationella domstolar. Den dömer i mål mellan medlemsstaterna, mellan EU:s institutioner, mellan EU och medlemsstaterna samt mellan EU och medborgarna. Domstolens utslag är bindande.

Europeiska unionens råd

Europeiska unionens råd är även informellt känt som ministerrådet. Denna institution består av medlemsstaternas ministrar, eller deras företrädare. Sammansättningen varierar med sakfrågorna. Rådet sammanträder regelbundet för att fatta detaljbeslut och anta EU-lagar. Som huvudregel måste rådet och Europaparlamentet vara överens för att EU ska kunna anta lagar.

F

Fördjupade samarbeten

Ett arrangemang där minst nio medlemsstater samarbetar inom ett visst område, medan övriga EU-länder ännu inte kan eller vill ansluta sig i det skedet. De medlemsstater som står utanför har emellertid rätt att ansluta sig senare om de så önskar.

Fördrag

Fördraget om den Europeiska kol- och stålgemenskapen undertecknades 1951 och innebar startskottet för unionens förverkligande. Sedan dess har närmare 20 fördrag undertecknats. Vissa har tillfört ändringar i ursprungstexten, medan andra gett upphov till nya texter. De viktigaste fördragen är:

- › Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG-fördraget, EG-fördraget eller Romfördraget) 1958
- › Europeiska enhetsakten 1987
- › Fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget eller Maastrichtfördraget) 1993
- › Amsterdamfördraget 1999
- › Nicefördraget 2003
- › Lissabonfördraget 2009

När man talar om ”fördragen” syftar det på fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) i deras lydelse enligt Lissabonfördraget.

Förordning

Rättsakt i EU-rätten som gäller alla medlemsstater, företag, myndigheter och medborgare. Förordningar gäller som lag direkt i EU-länderna såsom de är skrivna, vilket betyder att de inte får omvandlas till andra lagar eller bestämmelser i medlemsstaterna.

G

Grönbok

En grönbok är ett dokument som kommissionen offentliggör för att stimulera till diskussion i en särskild fråga. Genom en grönbok uppmanas berörda parter (organisationer och enskilda) att delta i en debatt om förslagen i grönboken. Ibland ligger den som grund för förslag till lagstiftning som sedan presenteras i en vitbok.

H

Harmonisering

Harmonisering innebär att bringa nationella lagar i överensstämmelse med varandra. Syftet är oftast att bryta ned nationella hinder för den fria rörligheten för arbetstagare, varor, tjänster och kapital. EU ser till att medlemsstaternas regler ställer likartade krav på medborgarna och att vissa minimikrav införs i varje land. Harmonisering kan också innebära att man samordnar nationella tekniska regler så att det går att handla fritt med varor och tjänster inom EU. Det innebär att medlemsstaterna erkänner varandras regler för säkra produkter.

I

Inre marknaden

EU-ländernas gemensamma marknad sedan 1993, med fri rörlighet över gränserna för personer, varor, tjänster och kapital.

K

Kommissionen

Se Europeiska kommissionen.

Kvalificerad majoritet

Kvalificerad majoritet (även kallad dubbel majoritet) är det antal röster som krävs i rådet för att ett beslut ska antas när frågor behandlas. Kvalificerad majoritet definieras som minst 55 procent av rådets medlemmar vilka ska företräda minst 15 medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 procent av unionens befolkning.

L

Lissabonfördraget

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 och medför ändringar i EU-fördraget och EG-fördraget (döps om till EUF-fördraget). Det nya fördraget innebär bland annat att Europeiska rådet väljer en permanent ordförande och att unionen utser en person som ska föra unionens talan i utrikespolitiska frågor. De nationella parlamenten får möjlighet att granska vissa nya förslag från kommissionen och skicka tillbaka dem för omarbetning om de skulle bryta mot subsidiaritetsprincipen, det vill säga att beslut ska fattas på lägsta effektiva nivå.

Fördraget ses av SKL som ett steg framåt för den lokala och regionala nivån i EU. För första gången erkänns den lokala och regionala självstyrelsen i fördragen. Tidigare har subsidiaritetsprincipen enbart gällt mellan EU och medlemsstaterna, men nu inkluderas även lokal och regional nivå. Kommissionen ska också ta större hänsyn till vilka konsekvenser ett lagförslag kan få på lokal och regional nivå. Regionkommittén har fått en tyngre roll och en möjlighet att gå till EU-domstolen om subsidiaritetsprincipen inte följts eller om kommittén inte har konsulterats i frågor där den skulle ha blivit tillfrågad.

Lissabonstrategin

Lissabonstrategin syftade till ”att göra EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi med fler och bättre arbetstillfällen” till 2010. EU:s nya tillväxt- och sysselsättningsstrategi Europa 2020-strategin antogs 2010.

Lojalitetsprincipen

Innebär att varje medlemsstat ska vidta alla de åtgärder som krävs för att uppfylla de förpliktelser som följer av fördragen eller av åtgärder som en EU institution har vidtagit.

M

Maastrichtfördraget

Fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) undertecknades 1992 i Maastricht och trädde i kraft 1993. Fördraget skapade strukturen med tre pelare och utökade därmed EU:s befogenheter till att gälla polissamarbete, straffrättsligt samarbete samt en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik. Från att ha varit en ekonomisk gemenskap blev det nu en politisk union med ett nyinrättat medborgarskap.

Medbeslutandeförfarandet

Se Ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Meddelande

Dokument som kommissionen ger ut. Det finns flera olika sorter. I ett tolkningsmeddelande ger kommissionen sin syn på hur exempelvis ett direktiv ska appliceras.

Medlemsstat

Länderna som är med i EU kallas ”medlemsstater”. Begreppet jämföras ofta med deras regeringar. I EU finns 28 medlemsstater: Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Estland, Grekland, Spanien, Frankrike, Irland, Italien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Nederländerna, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Finland, Sverige, Kroatien och Storbritannien (landet har folkomröstat om utträde ur unionen som planeras verkställas den 31 oktober 2019).

Mellanstatlighet

Mellanstatlighet innebär att beslutsmakten stannar hos medlemsstaterna och att enhällighet krävs för beslut. Inom EU fattas besluten i exempelvis säkerhets- och försvarsfrågor uteslutande genom mellanstatliga överenskommelser. Dessa mellanstatliga beslut fattas vid rådets möten eller på högsta nivå av medlemsstaternas stats- och regeringschefer i samband med Europeiska rådets möten.

Ministerrådet

Se Europeiska unionens råd.

N

Nicefördraget

EU-fördrag som antogs i Nice i december 2000 och trädde i kraft i februari 2003. Fördraget medförde en ny maktfördelning mellan medlemsstaterna för att anpassa EU till utvidgningen: antalet kommissionärer minskades från 30 till 25, användning av omröstning med kvalificerad majoritet utökades och ny röstvägning inom rådet infördes.

O

Ordförandeskap

Ordförandeskapet i rådet roterar och innehas av en medlemsstat under sex månader. Landet ska se till att rådets arbete fortskrider smidigt.

Finland innehar ordförandeskapet under hösten 2019 och Kroatien under våren 2020. Sverige var ordförandeland första halvåret 2001 och andra halvåret 2009. Nästa svenska ordförandeskap är första halvåret 2023.

Ordinarie lagstiftningsförfarandet

Huvudregeln för att fatta beslut i EU. Kommissionen lägger förslag och Europaparlamentet och rådet måste sedan vara överens för att beslutet ska kunna antas. Detta gick innan Lissabonfördraget trädde i kraft under benämningen ”medbeslutande-förfarandet”.

P

Proportionalitetsprincipen

Proportionalitetsprincipen reglerar EU:s befogenheter, alltså vad EU-institutionerna får göra. Enligt principen får institutionerna endast vidta åtgärder om det är nödvändigt för att uppnå målen i fördragen. Agerandets omfattning ska således stå i proportion till målet. När EU kan använda olika metoder som ger samma effekt ska den metod som ger medlemsstaterna och EU-medborgarna störst frihet väljas.

R

Rapportör

I Europaparlamentet utses en föredragande, informellt kallad ”rapportör”, för varje lagstiftningsärende eller initiativ. Föredragandens förslag diskuteras, ändras och antas genom omröstning i utskottet innan plenarsessionen. Debatten och omröstningen i parlamentet sker utifrån betänkandet. Systemet med ”rapportörer” finns även i ReK och EESK.

Rekommendationer

Rättsakter som utfärdas av rådet eller kommissionen och som, till skillnad från andra rättsakter, inte är rättsligt bindande.

Refit

Refit (Regulatory Fitness and Performance Programme) är kommissionens program om lagstiftningsändamålsenlighet och resultat. Målet är att förenkla EU-lagstiftningen och minska kostnaderna för att följa den.

Regionkommittén (ReK)

Regionkommittén inrättades 1992 genom Maastrichtfördraget och påbörjade sin verksamhet 1994. Det är ett rådgivande organ som ger lokala och regionala myndigheter inflytande över EU:s beslutsprocess. ReK består av 350 politiker från lokal och regional nivå, utsedda av rådet för en period om fem år. Ledamöterna ska vara valda företrädare för ett lokalt eller regionalt organ eller vara politiskt ansvariga inför en vald församling. Sverige har tolv ordinarie ledamöter och tolv ersättare.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen rådfrågar ReK i frågor som rör regionala och lokala intressen. Kommittén ska rådfrågas på ett stort antal områden, så som bland annat ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, sysselsättning, socialpolitik, transeuropeiska nät, energi och telekommunikation, utbildnings- och ungdomsfrågor, kultur, miljö, folkhälsa och transporter. ReK kan även avge yttranden på eget initiativ.

Rådet

Det finns tre olika europeiska organisationer med ordet ”råd” i namnet: Europeiska unionens råd (ministerrådet), Europeiska rådet och Europarådet. Oftast avses dock ministerrådet när man talar om rådet.

Rättsakter

Med rättsakter avses de instrument som EU-institutionerna kan använda för att utföra sina uppgifter enligt fördragen och i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen. Följande rättsakter finns:

- ▶ **Förordningar:** bindande i alla delar och direkt tillämpliga i alla medlemsstater, vilket betyder att de inte får omvandlas till andra lagar eller bestämmelser.
- ▶ **Direktiv:** bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås. Direktivet måste införlivas med medlemsstaternas nationella rätt, och medlemsstaterna har utrymme att bestämma exakt hur det ska införlivas.
- ▶ **Beslut:** bindande i alla delar och riktar sig till en särskild person, ett företag eller en medlemsstat.
- ▶ **Rekommendationer och yttranden:** är inte rättsligt bindande, utan snarare ett slags viljeyttringar.

S

Sammanhållningspolitik

EU:s övergripande regionalpolitik som syftar till att minska ekonomiska och sociala skillnader mellan regionerna i EU. Sammanhållningspolitiken ska bidra till att stärka gemenskapen och att harmonisera utvecklingen i EU samt till att stärka EU:s konkurrenskraft gentemot omvärlden. Åtgärderna består av program och fonder, så kallade struktur- och investeringsfonder.

Sociala dialogen

EU:s sociala dialog är samarbetet mellan kommissionen och arbetsmarknadens parter på EU-nivå. Inom dialogen sker en mängd olika aktiviteter som samråd, projekt, gemensamma yttranden och

överenskommelser av olika slag. Arbetsgivare och fack kan också sluta ramavtal i olika frågor. Ramavtalen kan antingen genomföras av parterna och dess medlemmar själva (så kallade autonoma avtal), eller genom EU-direktiv på parternas gemensamma begäran.

Struktur- och investeringsfonder

Poster i EU:s budget som är EU:s viktigaste verktyg för att genomföra sammanhållningspolitiken. De viktigaste är Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF).

Subsidiaritetsprincipen

Innebär att EU:s beslut ska fattas på den politiska nivå som kan ta ett så effektivt beslut så nära medborgarna som möjligt. Unionen ska med andra ord inte fatta några beslut (utom i frågor som den ensam ansvarar för) om inte åtgärder på EU-nivå är effektivare än åtgärder på nationell, regional eller lokal nivå.

T

Toppmöte

Europeiska rådets möten kallas ibland informellt för EU-toppmöten, eftersom de samlar medlemsstaternas stats- och regeringschefer.

Tredjeland

Detta begrepp betyder i EU-sammanhang ett land som inte är medlem i EU.

U

Utskott

Europaparlamentet har 20 utskott för att förbereda sitt arbete inför plenarsammanträdena. Huvuddelen av parlamentets lagstiftningsarbete sker i utskotten, som är uppdelade på ämnesområden. Parlamentet kan dessutom vid behov tillsätta underutskott, tillfälliga utskott och undersökningskommittéer. Regionkommittén har sex utskott.

Utvidgning

När nya länder blir medlemmar i EU talar man om en "utvidgning". EU:s medlemsantal har gått från de sex länder som grundade gemenskapen – Belgien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna och Tyskland – till de 28 medlemsstater den har idag genom följande utvidgningar:

- ✦ 1973: Danmark, Irland och Storbritannien
- ✦ 1981: Grekland
- ✦ 1986: Portugal och Spanien
- ✦ 1990: Förna Östtyskland
- ✦ 1995: Finland, Sverige och Österrike
- ✦ 2004: Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern
- ✦ 2007: Bulgarien och Rumänien
- ✦ 2013: Kroatien

V

Vitbok

Kommissionens vitböcker är dokument med förslag till åtgärder inom ett speciellt område. Ibland föregås de av en grönbok vars syfte är att inleda en debatt på EU-nivå. Om Europaparlamentet och rådet är positiva till en vitbok kan den leda till vidare initiativ för EU på det berörda området.

Praktiska länkar

Europeiska unionen

EU:s webbportal: europa.eu
Europeiska rådet: consilium.europa.eu/european-council
Europeiska unionens råd: consilium.europa.eu
Europaparlamentet: europarl.europa.eu
Europaparlamentets kontor i Sverige: europaparlamentet.se
Europeiska kommissionen: ec.europa.eu
Kommissionens representation i Sverige: ec.europa.eu/sweden
Kommissionens samråd: ec.europa.eu/info/consultations_sv
EU-domstolen: curia.europa.eu
Europeiska revisionsrätten: eca.europa.eu
Europeiska ekonomiska och sociala kommittén: eesc.europa.eu
Europeiska regionkommittén: cor.europa.eu
Europeiska ombudsmannen: ombudsman.europa.eu
Europeiska centralbanken: ecb.europa.eu
Europe Direct: europa.eu/european-union/contact_sv
EUR-Lex, EU-lagstiftning: eur-lex.europa.eu
EP Legislative Observatory, följ EU-ärenden: europarl.europa.eu/oel

Ordförandeskapet

Finländska ordförandeskapet, hösten 2019: eu2019.fi

Svenska regionkontor i Bryssel

Central Sweden European Office: centralsweden.se
City of Malmö EU Office: malmo.se
Göteborgs stads Brysselkontor: goteborg.se
Kommunförbundet Skåne: kfsk.se
Mid Sweden European Office: midsweden.se
North Sweden European Office: northsweden.eu
Region Värmland European Office: regionvarmland.se/eu
Region Östergötland: regionostergotland.se/EU
Skåne European Office: skane.se
Småland Blekinge South Sweden: sbhss.eu
Stockholmsregionens Europakontor: stockholmregion.org
Västra Götalandsregionen: vgregion.se/brussels

Övrigt

CEEP: ceep.eu
CEMR: ccre.org
CLRAE: coe.int/t/congress
Europaportalen: europaportalen.se
UCLG: uclg.org
Riksdagen: eu.riksdagen.se

SKL – EU och internationellt

Följ SKL:s EU- och internationella arbete via vår webbplats och Twitter.

På vår webbplats kan du också anmäla dig till vårt nyhetsbrev som kommer cirka fem gånger per år.

SKL, EU och internationellt: skl.se/eu

Twitter: [@skl_eu](https://twitter.com/skl_eu)

Kontakt

EU-frågorna är fördelade på Sveriges Kommuner och Landstings olika avdelningar. På varje avdelning finns en eller flera EU-samordnare som ansvarar för att samordna avdelningens EU-bevakning. Internationella sektionen arbetar med intressebevakning av EU-frågor av sektorsövergripande karaktär.

Om du vill veta mer om ett visst område, kontakta SKL på telefon 08-452 70 00, 8.00-16.45 eller via info@skl.se.

På gång inom EU

HÖSTEN 2019

I *På gång inom EU* kan du läsa om aktuella EU-frågor som påverkar svenska kommuner, och regioner. Texterna är skrivna av experter på Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i samarbete med Internationella sektionen. Den elektroniska versionen innehåller länkar till mer information och finns att ladda ned via skl.se/eu. SKL ger ut *På gång inom EU* två gånger om året.

I denna utgåva kan du bland annat läsa om den nya mandatperioden i EU, förslaget till EU:s nästa långtidsbudget, programmering av framtidens sammanhållningspolitik och inrättandet av en europeisk arbetsmarknadsmyndighet.

ISBN 978-91-7585-790-9

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se

Post: 118 82 Stockholm | Besök: Hornsgatan 20

Telefon: 08-452 70 00 | skl.se